

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

**Metal İşkolunda
İş Sağlığı ve Güvenliği
Programlı Teftişi**

2013, Ankara

ÖNSÖZ

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulması, çalışma hayatının öncelikli şartı ve tüm sosyal tarafların ortak sorumluluğudur. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2010 yılı istatistikleri değerlendirildiğinde, iş sağlığı ve güvenliği açısından ele alındığında, bu işyerlerinde 62.903 iş kazası ve 533 meslek hastalığı vakası meydana gelmiş, toplam 1.454 çalışanimiz hayatını kaybetmiştir, sürekli iş göremez hale gelen çalışan sayısı ise 2.085'dir. İş kazaları ve meslek hastalıklarının gayri safi yurtiçi hâsılamızın 50 milyar lirasını alıp götürdüğü tahmin edilmektedir. Maddi kayıplar, telafi edilebilse de kaybedilen yaşamların telafisi mümkün olmamaktadır. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği için alınacak tedbirler, bir maliyet olarak değil, işyerlerinin daha huzurlu, çalışanların daha mutlu ve işletmelerin daha verimli olabilmesi için bir öncelik olarak görülmelidir.

Çalışma barışının tesisi ve çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması amacıyla teftiş hizmetlerini yürüten Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, sektör bazında, alan bazında ve risk esaslı programlı teftişlerini yeni yaklaşımlar ışığında, sosyal taraflarında etkin katılımıyla yürütmektedir. Her programlı teftişi sonunda bir değerlendirme raporu hazırlanmaktadır.

Çalışma hayatını etkileyen ekonomik, sosyal ve siyasal koşullar, uygulamada karşılaşılan sorunlar ve Avrupa Birliği ile Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun çalışmalar doğrultusunda 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu kanun ile birlikte tam istihdamın ve herkes için sosyal güvenliğin sağlandığı, çalışma şartlarının iyileştirildiği ve çalışma barışının hâkim olduğu dünya ölçeğinde model bir Türkiye olma yolunda hızla ilerlemekteyiz.

Bu çalışmaların yürütülmesinde elinizdeki bu kitapçığın hazırlanmasında emeği geçen başta Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı yöneticileri olmak üzere, tüm İş Müfettişlerimize, Bakanlığımız çalışanlarına ve diğer ilgili taraflara teşekkür ediyorum.

Bu kitabın, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılacak çalışmalara katkıda bulunması temennisi ile sağlıklı ve güvenli çalışmalar dilerim.

Saygılarımla.

Faruk ÇELİK
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

K. Atatürk

TEŞEKKÜR

Çalışma barışının tesisi ve çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması amacıyla görev yapan İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimidir. Başkanlığımız, çalışanların sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi ve iş kazaları ile meslek hastalıklarının önlenmesi için programlar dâhilinde işyerlerinde denetimlerini sürdürmektedir.

Bu amaçlar doğrultusunda, İş Teftiş Kurulu Grup Başkanlıklarınca 2013 yılında iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk esaslı programlı teftişler planlanarak gerçekleştirilmiştir. Proaktif yaklaşım modeli ile teftişler mevzuata aykırılığı bulunan işyerlerinde hemen sonlandırılmamış, işyerlerinde bulunan riskler tespit edilerek bu riskler ve çözüm yolları hakkında işverenlere bilgiler verilmiş, tutanak ve bildirim düzenlenerek süre verilmiş aynı ay içerisinde tespit edilen risklerin giderilip giderilmediği ikinci teftiş ile kontrol edilerek teftişler sonuçlandırılmıştır. Sahada yürütülen programlı teftişler sonucunda elde edilen bilgilerin işleme, istatistik oluşturulması, iyileştirmelerin sayısal olarak ortaya konularak ölçülebilir verilere dönüştürülmesi, veritabanı oluşturulması için bu genel değerlendirme raporu hazırlanmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma şartlarının iyileştirilmesine yönelik olarak 2013 yılında uygulanan programlı teftişlerde görev alan müfettişlere, katkı ve katılımı olan tüm taraflara, verilerin elde edilmesinde yardımcı olan işveren ve çalışanlara teşekkürü bir borç biliyorum.

Saygılarımla.

Mehmet TEZEL

İş Teftiş Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2
TEŞEKKÜR	4
İÇİNDEKİLER	5
TABLolar DİZİNİ	6
ŞEKİLLER DİZİNİ	7
BİRİNCİ BÖLÜM – GENEL BİLGİLER	10
1.1 Teftişin Adı	10
1.2 Teftişin Amacı	10
1.3 Görev Yapılan İller	10
1.4 Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	10
İKİNCİ BÖLÜM – TEFTİŞİN TANIMI	14
2.1 Gerekçe	15
2.2 Yöntem	15
2.3 İşyerlerinin Seçim Kriterleri	15
2.4 Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	15
2.5 Faaliyet Alanı Bilgileri	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	20
3.1 Hazırlık Aşaması	20
3.2 Teftiş Aşaması	21
3.2.1 Dosya İncelemesi	21
3.2.2 İşyerine Giriş ve İşyeri Tanıtımı	21
3.2.3 Sahanın Gezilmesi	22
3.2.4 Belgelerin İncelenmesi	22
3.2.5 Tutanağın Düzenlenmesi	22
3.3 İstatistikler	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM – MEVZUATA AYKIRILIKLAR	34
BEŞİNCİ BÖLÜM – SONUÇ	48
5.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler	48
5.1.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri	48
5.1.2 Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları	48
5.2 Teftişin Sonuçları İle İlgili Genel Değerlendirme	48
Ek-I. Payas Organize Sanayi Bölgesi Bölge Müdürlüğünde yapılan bilgilendirme toplantısı	49
Ek-II. Teftişlerden elde edilen ve işyerlerinde teftiş öncesi ve sonrası durumu yansıtan fotoğraflar	51

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1.1

2010 yılında işlemleri tamamlanan iş kazasının İş Teftiş Adana Grup Başkanlığına bağlı illerde sektörlerle göre dağılımları

Tablo 2.5.1

Programlı teftiş kapsamında teftişi yapılan işyerlerinin faaliyet konularına göre dağılımları

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.4.1- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinin sektörel dağılımı

Şekil 1.4.2- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinde çalışanların sayısal dağılımı

Şekil 1.4.3- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerindeki asıl işveren-alt işveren dağılımları

Şekil 1.4.4- Programlı teftiş kapsamında ulaşılan işçilerin kadın-erkek dağılımları

Şekil 1.4.5- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinin tehlike sınıflarına göre çalışan sayıları

Şekil 3.3.1- İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.2- İşyerlerinde iş güvenliği uzmanı hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.3- İşyerlerinde işyeri hekimi hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.4- İşyerlerinde risk değerlendirmesi ve çalışan temsilcisi hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.5- İşyerlerinde vinçler ve kompresörler hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.6- İşyerlerinde acil çıkış kapıları ve raylı kapılar hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.7- İşyerlerinde döner aksamlar ve elektrik hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.8- İşyerlerinde gaz tüpleri ve kimyasal maddeler hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.9- İşyerlerinde havalandırma ve yangın söndürme ekipmanları hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.10- İşyerlerinde korkuluklar ve kişisel koruyucu donanımlar hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.11- İşyerlerinde sağlık ve güvenlik işaretleri hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.12- Denetimi yapılan bütün işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar ve teftiş süresince giderilen aykırılıkların oranı

Şekil 3.3.13- Teftişler sonucu işyerlerinde idari para cezası uygulanma oranı

Şekil 3.3.14- İşyerlerinde uygulanan idari para cezalarının ilgili mevzuat maddelerine göre dağılımı

Şekil 3.3.15- Teftişte tespit edilip teftiş sırasında giderilen mevzuata aykırılıklar ile teftiş sonunda giderilmemiş olan mevzuata aykırılıklar

1.BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

- 1.1. Teftiş Programının Adı
- 1.2. Gerekçesi
- 1.3. Amacı
- 1.4. Kullanılan Yöntem
- 1.5. Öncelikli Riskler
- 1.6. Öncelikli Risk Grupları
- 1.7. Teftişin Yapıldığı İller ve Teftişin Süresi
- 1.8. Teftiş Yapıldığı İşkolu ve Meslek Kodları
- 1.9. Teftişin Yapıldığı İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

1. BÖLÜM : GENEL BİLGİLER

1.1 Teftişin Adı

Metal İşkolunda İş Sağlığı ve Güvenliği Programlı Teftişi

1.2 Teftişin Amacı

Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Mersin il sınırları içerisinde faaliyet gösteren; Metal işkolundaki işyerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılacak denetimlerde, önceden belirlenen risklerin sorgulanması ve bu risklerin mevcudiyeti durumunda aylık teftiş süresini aşmayacak şekilde kısa sürede giderilmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

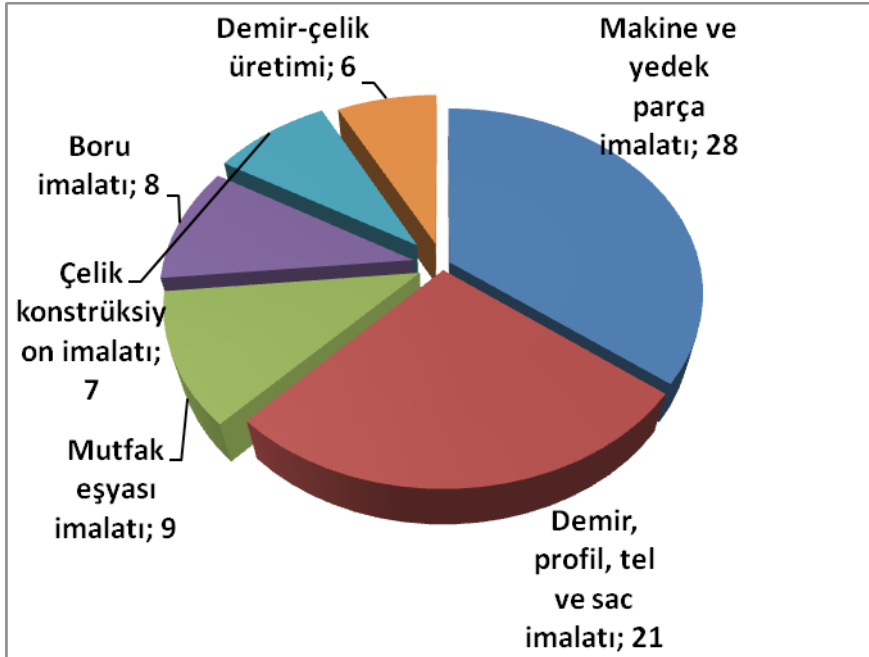
1.3 Görev Yapılan İller

Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Mersin

1.4 Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

Sektörel dağılım

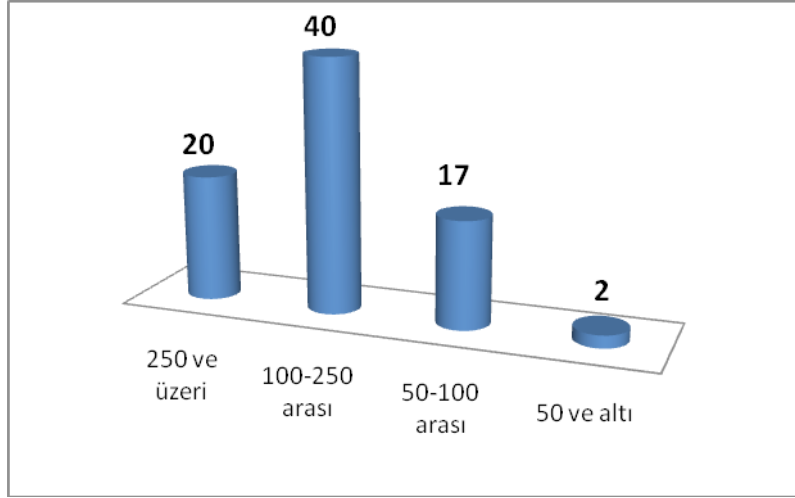
Teftişi yapılan işyerlerinden 28 işyerinde makine ve yedek parça imalatı, 21 işyerinde demir, profil, tel ve sac imalatı, 9 işyerinde mutfak eşyası imalatı, 8 işyerinde boru imalatı, 7 işyerinde çelik konstrüksiyon imalatı ve 6 işyerinde demir-çelik üretimi yapılmaktadır.

Şekil 1.4.1- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinin sektörel dağılımı

Çalışanların sayısal dağılımı

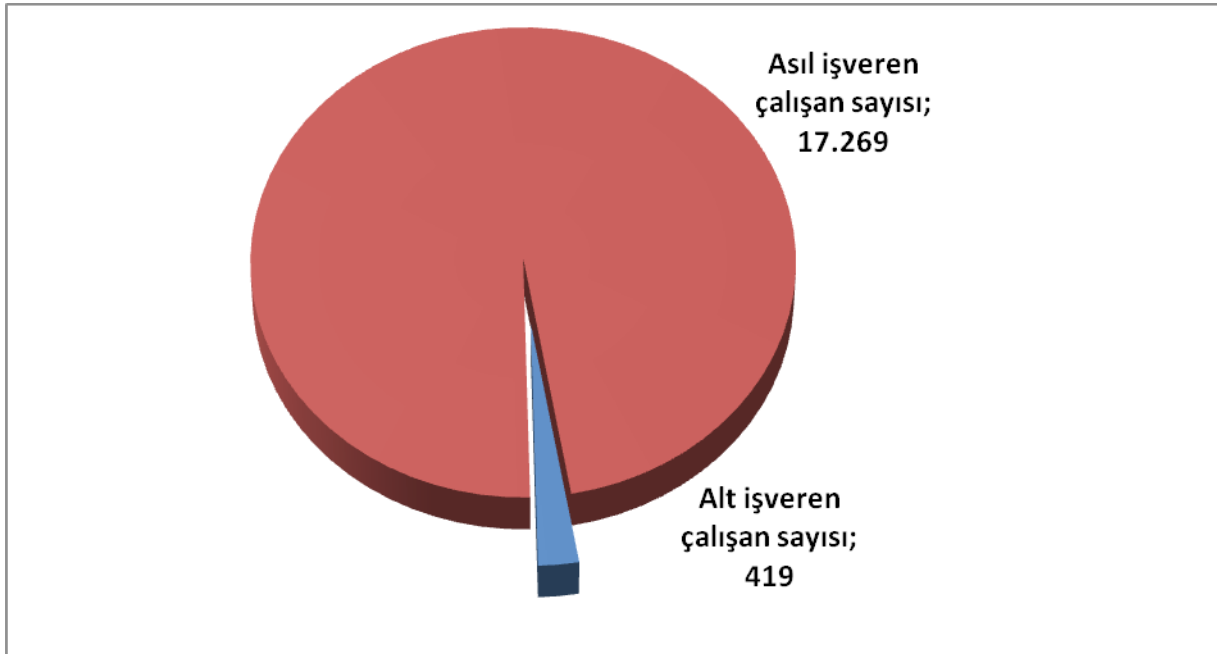
Denetimi yapılan 79 işyerlerinden 250 ve daha fazla çalışanı olan 20, 249-100 arası çalışanı bulunan 40, 100-50 arası 17, 50'den az çalışanı bulunan 2 işyeri bulunmaktadır.

Şekil 1.4.2- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinde çalışanların sayısal dağılımı

Çalışanların asıl işveren-alt işveren ilişkisi

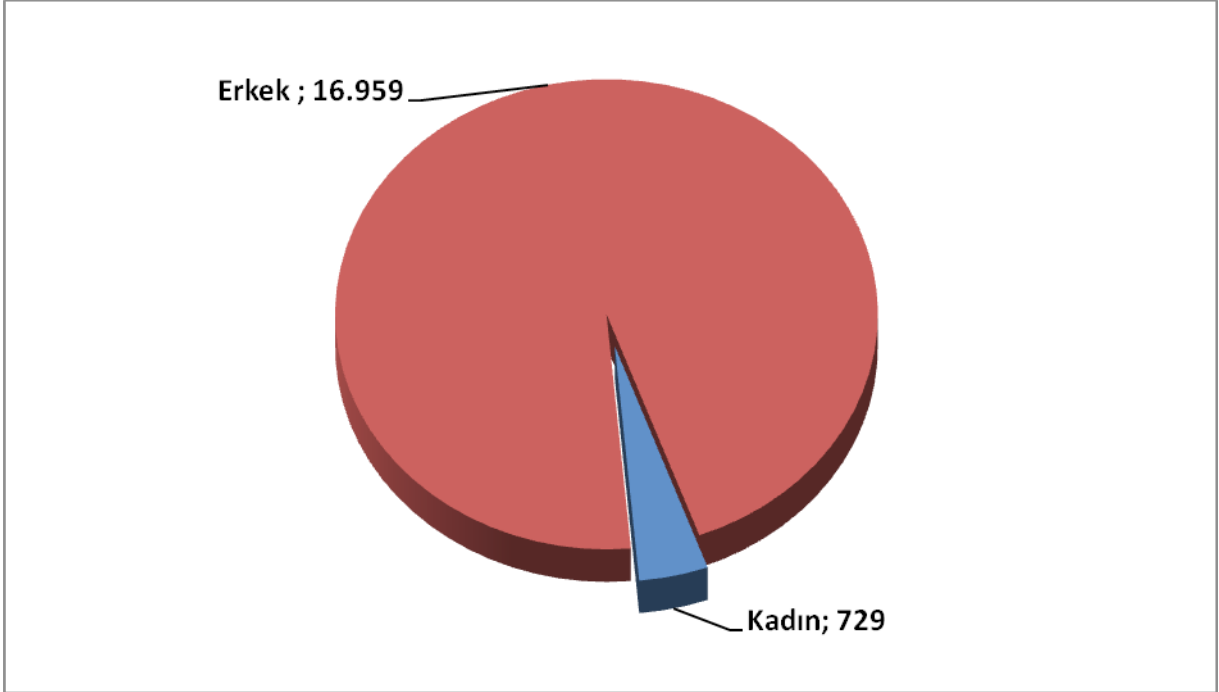
Denetimi yapılan 79 işyerlerinde toplam olarak 17.688 çalışana ulaşılmış olup bunlardan 419'u alt işveren, 17.269'u ise asıl işveren tarafından çalıştırılmaktadır.

Şekil 1.4.3- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerindeki asıl işveren-alt işveren dağılımları

Çalışanların kadın-erkek dağılımı

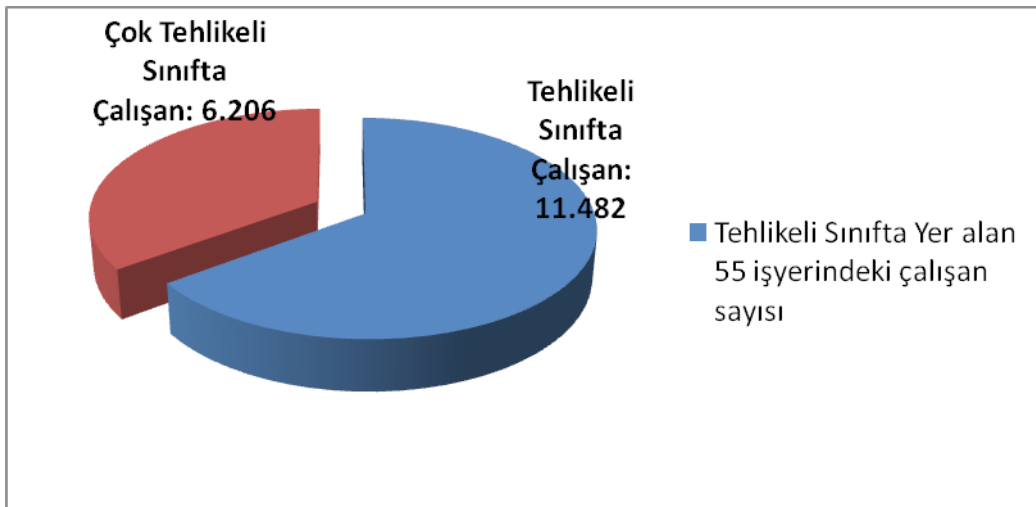
Denetimi yapılan 79 işyerlerinde 729 kadın, 16.959 erkek çalıştırılmaktadır.

Şekil 1.4.4- Programlı teftiş kapsamında ulaşılan işçilerin kadın-erkek dağılımları

İşyerlerinin tehlike sınıfına göre çalışan sayıları

Denetimi yapılan 79 işyerlerinden tehlikeli sınıfta yer alan 55 işyerinde 11.482, çok tehlikeli sınıfta yer alan 14 işyerinde ise 6.206 çalışan istihdam edilmektedir.

Şekil 1.4.5- Programlı teftiş kapsamında teftişe alınan işyerlerinin tehlike sınıflarına göre çalışan sayıları

2.BÖLÜM

TEFTİŞİN TANITIMI

2.1 Gerekçe

2.2 Yöntem

2.3 İşyerlerinin Seçim Kriterleri

2.4 Teftiše Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

2.5 Faaliyet Alanı Bilgileri

2. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI

2.1 Gerekçe

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun 2011 yılı verilerine göre, 5510 sayılı kanunun 4-1/a maddesi kapsamındaki aktif sigortalıların 2010 yılında işlemi tamamlanan iş kazaları, meslek hastalıkları, sürekli iş göremezlik ve ölüm vakalarının faaliyet gruplarına ve illere göre dağılımına ait tabloya göre; ülkemizde 62.903 iş kazası meydana gelmiş olup ana metal sanayinde 4.621 makine ve ekipman imalatında 1.981 olmak üzere toplam 6.602 iş kazası metal sektöründe yer almaktadır.

Tablo 2.1.1- 2010 yılında işlemi tamamlanan iş kazasının İş Teftiş Adana Grup Başkanlığına bağlı illerde sektörlere göre dağılımları

	Toplam	Gıda	Metal	Dokuma	İnşaat	Nakliyat	Diğer
Adana	701	28	106	65	90	101	311
Gaziantep	505	36	25	245	46	12	141
Hatay	733	3	448	139	65	64	14
Mersin	593	12	105	12	81	63	320
K.Maraş	326	18	51	146	46	10	55
Ş.Urfa	38	1	23	-	3	1	10
Osmaniye	204	10	81	69	14	7	23
Kilis	16	1	-	-	2	2	11
Toplam	3116	109	839	676	347	260	885

Bu tablodaki verilere bakıldığında, iş kazası oluş sıralamasında ilk sırada metal, ardından dokuma, daha sonra inşaat, nakliyat ve gıda sektörlerinin geldiği görülmektedir. Dokuma ve inşaat sektörleri 2012 yılında programlı teftişlere tabi tutulmuş olup, 2013 yılı için sıralamadaki diğer işkolları (metal ve gıda) için teklifler hazırlanmıştır. (Nakliyat sektöründeki kazalar yoğunluklu olarak trafik kazaları olduğundan değerlendirmeye alınmamıştır)

Söz konusu iş kollarında bu güne kadar süre gelen teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklardan iş kazalarına neden olanlar;

- İş ekipmanlarından kaynaklanan riskler,
- Kayma ve düşme ile ilgili riskler,
- Elektrik tesisatı ve kullanımından kaynaklı riskler,
- Kimyasallar, basınçlı kaplar ve gaz tüplerinden kaynaklanan riskler,
- Yangın, parlama ve patlama kaynaklı riskler,
- Havalandırma sisteminin olmamasından veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler,
- Kişisel koruyucu donanımlar ile ilgili riskler,
- Uyarıcı levha ve işaretlerin yokluğu veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler

ilk sıralarda yer almakta olup bu riskler öncelikli riskler olarak kabul edilmiştir.

Bu gerekçelerle sözü edilen riskler çerçevesinde teftişlerin yapılması ve riskli görülen işyerlerinde çok kısa sürede iyileştirmeler sağlanması planlanmış ve bu doğrultuda hazırlanan teftiş programı onaya sunulmuştur.

Risk esaslı olarak uygulanacak olan programlı teftiş için öncelikli risklere ek olarak;

- 1- Risk değerlendirmesi,
  - 2- İşyeri hekimi,
  - 3- İş güvenliği uzmanı,
  - 4- İş sağlığı ve güvenliği kurulu,
  - 5- Çalışan temsilcisi,
- ile ilgili inceleme yapılmıştır.

Bakanlığımız İş Teftiş Otomasyon Sistemi verilerine göre uygulama alanında belirtilen Metal iş kolunda yer alan ve çalışan sayısı 50 ve üzeri olan 414 işyeri bulunmaktadır. Programlı teftişlerde Çok Tehlikeli veya Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri denetlenecek olup işyeri listeleri, en çok sayıda çalışmanı olan işyerlerinden başlamak suretiyle oluşturulmuştur.

2.2 Yöntem

İş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan denetimlerde, önceden belirlenen hususlar sorgulanmış, bu hususların mevcudiyeti durumunda hemen tutanak tutulmamış, mevzuata aykırılıkların giderilmesinin sağlanması amacıyla teftişin süresi, aylık teftiş programlarını aşmayacak şekilde bir hafta-on gün gibi sürelerle uzatılmıştır.

Teftiş süresinin sonunda her işyerinde düzenlenen tutanakta, teftişe başlandığı gün tespit edilip teftiş süresince giderilen mevzuata aykırılıklar ile halen devam eden mevzuata aykırılıklar ayrı ayrı belirtilmiş, her ay sonunda yazılan raporlarda tespit edilen mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanmıştır.

2.3 İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Bakanlığımız İş Teftiş Otomasyon Sistemi verilerine göre grup başkanlığı görev alanında (8 ilde) metal iş kolunda yer alan ve çalışan sayısı 50 ve üzeri olan 414 işyerinin olduğu tespit edilmiş, bu işyerlerinin tehlike sınıfları dikkate alınarak az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri elenmiş, diğer işyerlerinin de faaliyet alanları ile yaptıkları işler ve konumları göz önüne alınarak işyeri listeleri tekrar düzenlenmiştir.

2011 ve 2012 yılında Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesinde iki aşamalı alan bazlı programlı teftişte teftişe tabi tutulan işyerleri listeden çıkartılarak kalan işyerleri listesinde en çok sayıda çalışmanı olan işyerlerinden başlamak suretiyle 80 asıl ve 36 yedek işyeri teftiş listesine alınmıştır.

2.4 Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

Teftişe alınan işyerlerinin belirlenmesinde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri verileri, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları, organize sanayi bölgelerinin internet siteleri ile söz konusu illerdeki ticaret ve sanayi odalarının işyeri kayıtlarından yararlanılmıştır.

CSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Programlı teftiş faaliyeti kapsamında 80 adet işyerinde denetim yapılması planlanmış, bu amaçla oluşturulan listelerde öncelikle Grup Başkanlığı görev alanındaki 8 ilde metal iş kolunda faaliyet gösteren tüm işyerlerinden çalışan sayısı 50 ve üzeri olan işyerleri listelenmiştir. Listelenen işyerlerinin tehlike sınıfları, faaliyet alanları, konumları, çalışan sayıları, son yıllarda teftişe tabi tutulup tutulmadıkları göz önüne alınarak işyeri listesi tekrar oluşturulmuştur.

Bu liste her il için çok sayıda çalışanı olan işyerlerinden başlamak suretiyle birkaç yedek işyeri olacak şekilde tekrar düzenlenmiştir.

Teftişler sırasında kapanma, taşınma, faaliyet konusunun değişmesi vb nedenlerden dolayı teftiş yapılamayan işyerleri yerine yedek listeden işyerleri verilmiştir.

2.5 Faaliyet Alanı Bilgileri

Adana, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye ve Mersin illerinde gerçekleştirilen programlı teftiş kapsamında teftiş yapılan 79 işyerinden 28 işyerinde makine ve yedek parça imalatı, 21 işyerinde demir, profil, tel ve sac imalatı, 9 işyerinde mutfak eşyası imalatı, 8 işyerinde boru imalatı, 7 işyerinde çelik konstrüksiyon imalatı ve 6 işyerinde demir-çelik üretimi yapılmaktadır. Bu işyerlerinin illere göre dağılımları ile yapılan işler ve başlıca kullanılan kimyasal maddelere ilişkin genel bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2.5.1- Programlı teftiş kapsamında teftişi yapılan işyerlerinin faaliyet konularına göre dağılımları

İşyeri Faaliyet Alanı	Bulunduğu İller	Yapılan İş	Kullanılan Kimyasal Madde
Makine ve Yedek Parça İmalatı	Adana – 8 işyeri Mersin – 7 işyeri Hatay – 5 işyeri Osmaniye – 2 işyeri Toplam 28 işyeri	Metal aksam hazırlama, Kağıt hazırlama, Kağıt pliseleme ve oluşan metal ve kağıdın birleştirilerek sargı makinelerinde sarılması ile test edilerek paketleme	Yapıştırıcı, Hotmelt, Plastizol, Boya, Serigrafi boyası, Tiner, Çinko anot, Trikloretilen, Sodyum hidroksit
Demir, Profil, Tel ve Sac İmalatı	Adana – 4 işyeri Hatay – 12 işyeri Osmaniye – 3 işyeri G.antepe – 1 işyeri K.maraş – 1 işyeri Toplam 21 işyeri	İnşaat demiri üretme	Doğalgaz
Mutfak Eşyası İmalatı	K.maraş – 9 işyeri	Rulo olarak gelen paslanmaz çelik sacların çeşitli işlemlerden geçirilerek mutfak eşyası haline dönüştürülmesi	Teflon boya Alüminyum oksit Elektrostatik boya
Boru İmalatı	Mersin – 2 işyeri Hatay – 4 işyeri Osmaniye – 2 işyeri Toplam 8 işyeri	Spiral boru üretimi, boruların istenilen ebatlarda kesilmesi, gerekli olduğu durumlarda kaplama işlemi	Bitüm malzeme, Coal-Tar Enamel, Polietilen, Polipropilen, Polietilen tamir malzemesi, Soğuk PE Primer, Soğuk PE bant, Epoksi toz boya, Cam tülü veya pestili, Tiner, Benzin.
Çelik Konstrüksiyon İmalatı	Adana – 2 işyeri Mersin – 1 işyeri Hatay – 1 işyeri G.antepe – 3 işyeri Toplam 7 işyeri	Girdi olarak kullanılan muhtelif sac, profil, iğ demiri, metal boruların kesim, büküm ve kaynakla birleştirilmesi ve boyanarak hazır hale getirilmesi	Boya, Koruyucu kaynak gazı, LPG, Oksijen, Soğutma sıvısı, Çelik kumlama granülü, Tiner, Vernik
Demir-Çelik İmalatı	Hatay – 3 işyeri Osmaniye – 3 işyeri Toplam 6 işyeri	Toplanan demir-çelik hurdasının ark ocaklarında eritilir, pota ocaklarında çelik formu verildikten sonra döküm işlemi gerçekleştirilir.	Ferro-Vanadyum, Fluşpat (curuf çözücü), Karpit, Doğal Gaz

3.BÖLÜM

TEFTİŞİN TANITIMI

- 3.1 Hazırlık Aşaması
- 3.2 Teftiş Aşaması
  - 3.2.1 Dosya İncelemesi
  - 3.2.2 İşyerine Giriş ve İşyeri Tanıtımı
  - 3.2.3 Sahanın Gezilmesi
  - 3.2.4 Belgelerin İncelenmesi
  - 3.2.5 Tutanağın Düzenlenmesi
- 3.3 İstatistikler

3. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3.1 Hazırlık Aşaması

Metal İşkoluna Bağlı İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Teftişi adlı programlı teftişlerde görev alan ekiplerde 5 İş Başmüfettişi, 2 İş Müfettişi, 8 Yetkili İş Müfettişi Yardımcısı ve 4 İş Müfettişi Yardımcısı görev almıştır. Bu müfettişler 5 Makine Mühendisi, 4 Endüstri Mühendisi, 3 Elektrik Mühendisi, 2 Elektrik-Elektronik Mühendisi, 2 Tekstil Mühendisi, 1 Kimya Mühendisi, 1 Çevre Mühendisi ile 1 Maden Mühendisinden oluşmuştur.

Programlı teftiş ekibi uygulamada birliğin sağlanması ve teftişlerin etkin bir şekilde uygulanmasına yönelik kararların alınması amacıyla Grup Başkanlığında toplantılar yapmış, programlı teftişlerle ilgili olarak görüş alışverişinde bulunmuş, programlı teftişlerde dikkat edilecek hususlar ile teftişlerde sorulacak mevzuata aykırılıklar tartışılmış ve karara bağlanmıştır.

Buna göre risk bazlı denetimlerin yapılmasına karar verilen programlı teftiş kapsamında aşağıdaki risklere göre denetim yapılması kararlaştırılmıştır.

Dikkate alınacak riskler:

- İş ekipmanlarından kaynaklanan riskler,
- Döner ve hareketli aksamların oluşturduğu riskler,
- Elektrik tesisatı ve kullanımından kaynaklı riskler,
- Kimyasallar, basınçlı kaplar ve gaz tüplerinden kaynaklanan riskler,
- Havalandırma sisteminin olmamasından veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler,
- Yangın, parlama ve patlama kaynaklı riskler,
- Kayma ve düşme ile ilgili riskler,
- Kişisel koruyucu donanımlar ile ilgili riskler,
- Uyarıcı levha ve işaretlerin yokluğu veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler,

Ayrıca yapılan bu toplantılarda alınan kararlar doğrultusunda, teftişler sırasında aşağıda belirtilen mevzuatlar dikkate alınmıştır:

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik

Gürültü Yönetmeliği

Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği

İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik

İş Kanunu

İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik

İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik

Diğer Mevzuat

Basınçlı Ekipmanlar Yönetmeliği

Basit Basınçlı Kaplar Yönetmeliği

Gaz Yakan Cihazlara Dair Yönetmelik

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik

Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği

3.2 Teftiş Aşaması

Teftişlere başlangıç aşamasında; Hatay Vali Yardımcısı Kadim DOĞAN, İskenderun Org. San. Bölgesi Müdürü Ahmet DOKGÖZ, Payas Organize Sanayi Bölgesi Müdürü Nejdet ÖZKUL ve Payas Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Nihat AKKATOĞLU ile görüşmeler yapılmış, programlı teftiş tanıtılmış karşılıklı bilgi alışverişi gerçekleştirilmiştir.

25.03.2013 tarihinde Payas Organize Sanayi Bölgesi Bölge Müdürlüğü'nde "2013 Yılı Metal İşkolunda İş Sağlığı ve Güvenliği Teftişleri Tanıtım ve Değerlendirme Toplantısı" gerçekleştirilmiştir.

3.2.1 Dosya İncelemesi

Her ay teftişlere başlanmadan önce, teftişi yapılacak işyeri dosyalarının bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde dosyalar incelenmiştir. Dosya incelemesinde son genel teftiştten bu yana yapılan teftişlere ait bilgiler, işyerinin unvan ve adresi ile faaliyet konusu, dosyadaki sigorta numarası, içerisinde bulunulan yıl ile bir önceki yılda meydana gelen iş kazası bilgileri dikkate alınmıştır.

3.2.2 İşyerine Giriş ve İşyeri Tanıtımı

İşyerine gidilerek işveren ve/veya vekilleri ile görüşülmüş, varsa iş güvenliği uzmanları, insan kaynaklarından sorumlu kişiler, işletmeden sorumlu kişiler ve iş sağlığı ve güvenliği teftişiyle muhatap tutulabilecek kişilerle toplantı yapılarak geliş amacı ve iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirme yapılmıştır.

İşyerinin kapasite raporundaki bilgilerden yararlanılarak işyeri tanıtımının yapılması, bu tanıtımda işyerine ait kapalı ve açık alanlar, işyeri bölümleri, yardımcı tesisler ve eklentileri, yapıların inşaat cinsi, üretim türleri ve kapasitesi, iş akışı (proses), kullanılan iş ekipmanları, kullanılan ham ve yardımcı maddeler, depolama şekli gibi bilgilerin yazılması istenmiştir.

3.2.3 Sahanın Gezilmesi

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgilendirme yapıldıktan sonra işletmeden sorumlu kişiler ve varsa iş güvenliği uzmanları ile işyeri sahası gezilerek, daha önceden belirlenen aşağıdaki konularda inceleme yapılmıştır.

- İş ekipmanlarından özellikle ekipmanların döner aksamlardan kaynaklanan riskler,
- Kayma ve düşme ile ilgili riskler,
- Elektrik tesisatı ve kullanımından kaynaklı riskler,
- Kimyasallar, basınçlı kaplar ve gaz tüplerinden kaynaklanan riskler,
- Yangın, parlama ve patlama kaynaklı riskler ile acil çıkış kapılarıyla ilgili hususlar,
- Havalandırma sisteminin olmamasından veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler,
- Kişisel koruyucu donanım ile ilgili riskler,
- Uyarıcı levha ve işaretlerin yokluğu veya uygunsuzluğundan kaynaklanan riskler.

3.2.4 Belgelerin İncelenmesi

Saha gezildikten sonra aşağıdaki belgeler incelenmiştir. Bu listenin hazırlanması için teftişe başlar-ken, saha gezilmeden önce işverene bilgi verilmiştir.

- İşyerinin SGK sicil numarası ve işçi sayısı,
- İşveren vekili vekâletnamesi veya imza sirküsü,
- İş güvenliği uzmanı ile yapılan sözleşme ve Genel Müdürlük onayı,
- İşyeri hekimi ile yapılan sözleşme ve Genel Müdürlük onayı,
- Çalışan temsilcilerinin ad ve soyadları ile görevlendirme belgeleri,
- İş sağlığı ve güvenliği kurulu toplantı tutanakları,
- Risk değerlendirme dokümanı,
- Kazanların kontrol belgeleri,
- Vinçlerin kontrol belgeleri,

- Kompresörlerin kontrol belgeleri,
- Elektrik topraklama tesisatının ölçüm raporu.

3.2.5 Tutanağın Düzenlenmesi

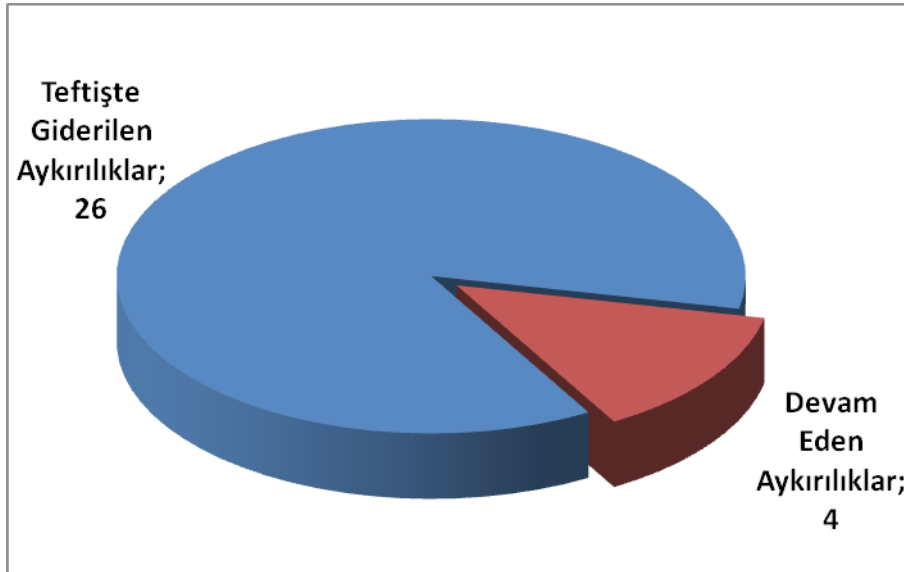
Sahanın gezilmesi ve belgelerin incelenmesi sonucu mevzuata aykırılığı bulunan işyerlerinde hemen tutanak tutulmamış, bu aykırılıkların giderilmesi için işverene bir hafta-on gün gibi kısa süreler verilmiş, tekrar saha gezilerek eksik belgeler incelenmiş ve tespit edilen hususlar tutanağa geçirilmiştir.

Düzenlenen tutanakta işyerinde teftiş sırasında giderilen hususlar ile devam eden mevzuata aykırılıklar ayrı ayrı yazılmış, yazılan her bir husus (giderilen veya mevzuata aykırılığı devam eden) tek tek anlatılarak, işveren ve/veya işveren vekillerinde iş güvenliği bilinci oluşturulmaya çalışılmıştır.

3.3 İstatistikler

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

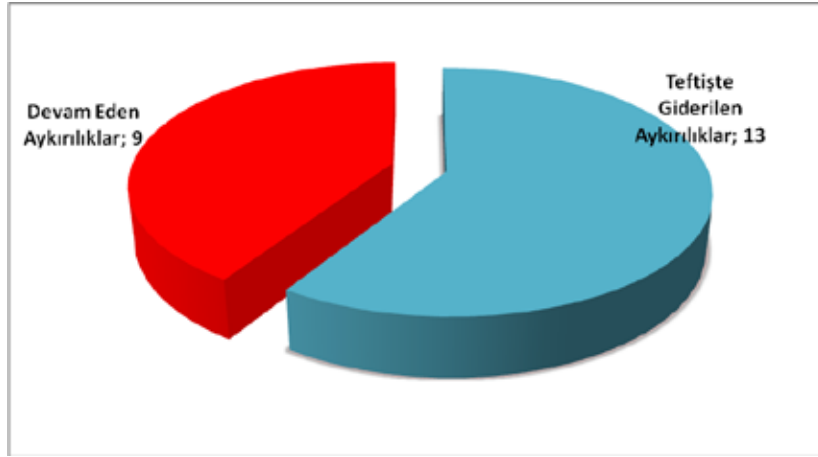
Yapılan teftişte 30 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu ile ilgili aykırılığa rastlanılmış, teftiş sırasında 26 işyerinde bu husus giderilerek bu aykırılığın devam ettiği işyeri sayısı 4'e düşürülmüştür.

Şekil 3.3.1- İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

İş Güvenliği Uzmanı

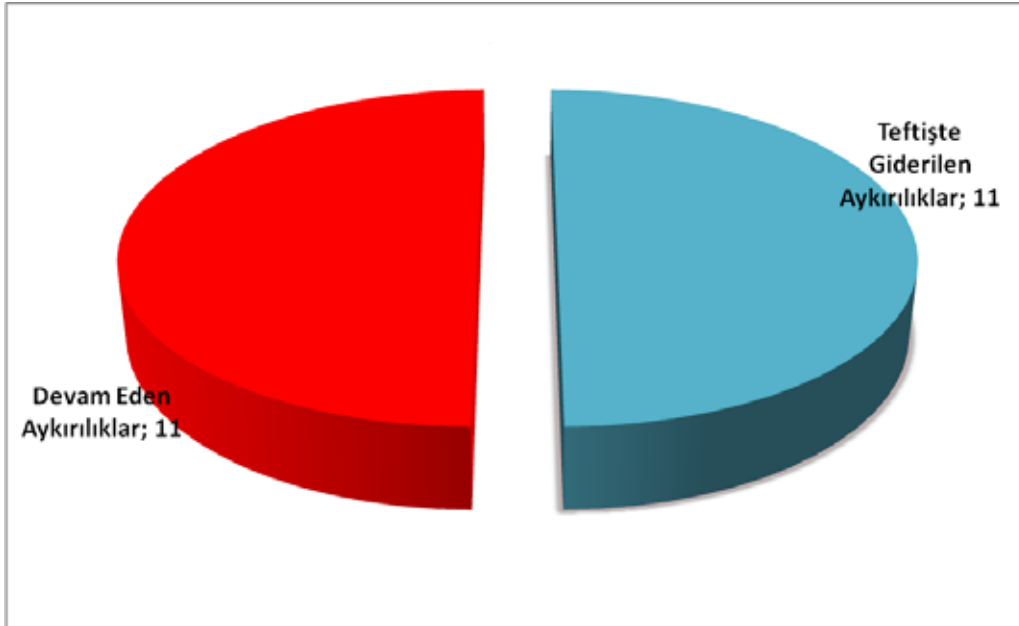
Yapılan teftişte 22 işyerinde iş güvenliği uzmanı ile ilgili aykırılığa rastlanılmış, teftiş sırasında 13 işyerinde bu husus giderilerek bu aykırılığın devam ettiği işyeri sayısı 9'a düşürülmüştür.

Şekil 3.3.2- İşyerlerinde iş güvenliği uzmanı hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

İşyeri Hekimi

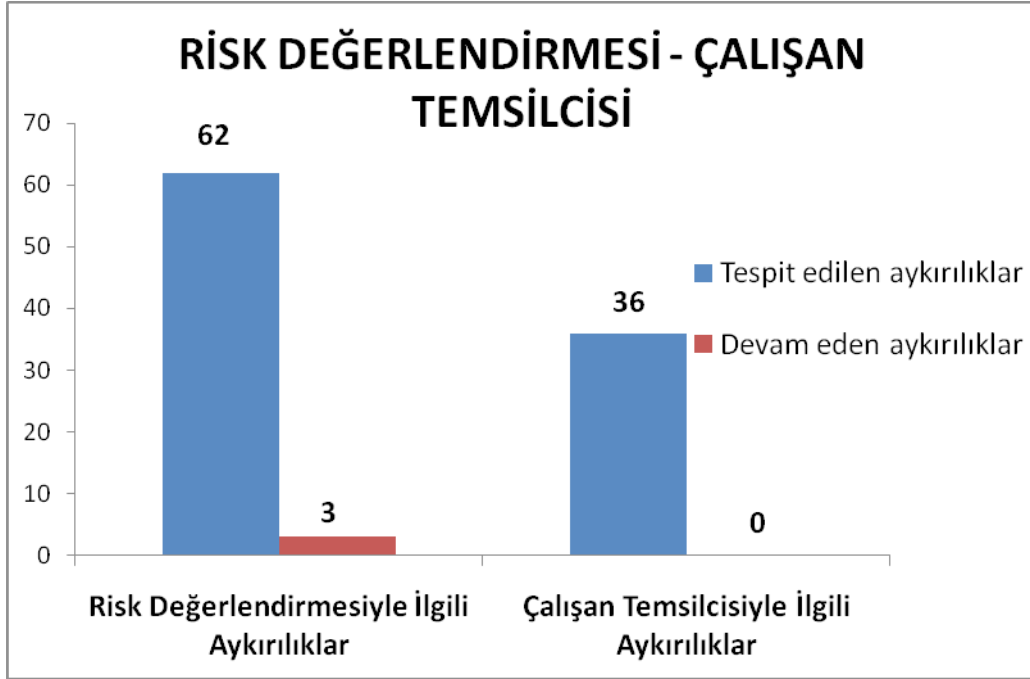
Yapılan teftişte 22 işyerinde işyeri hekimi ile ilgili aykırılığa rastlanılmış, teftiş sırasında 11 işyerinde bu husus giderilerek bu aykırılığın devam ettiği işyeri sayısı 11'e düşürülmüştür.

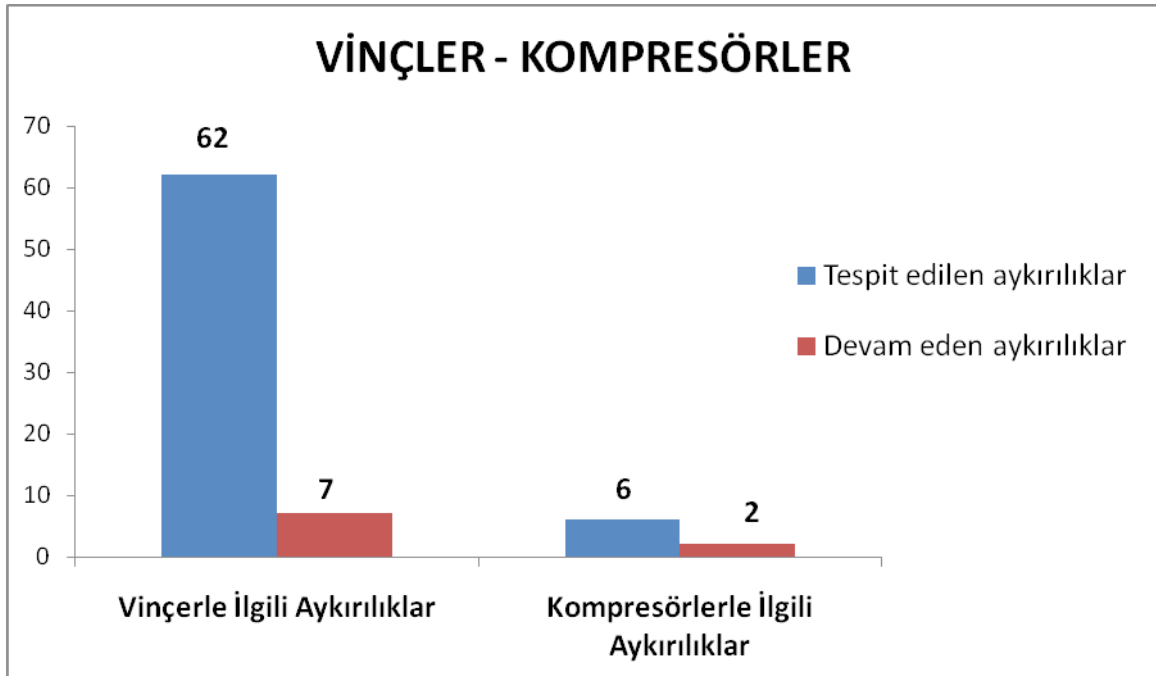
Şekil 3.3.3- İşyerlerinde işyeri hekimi hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

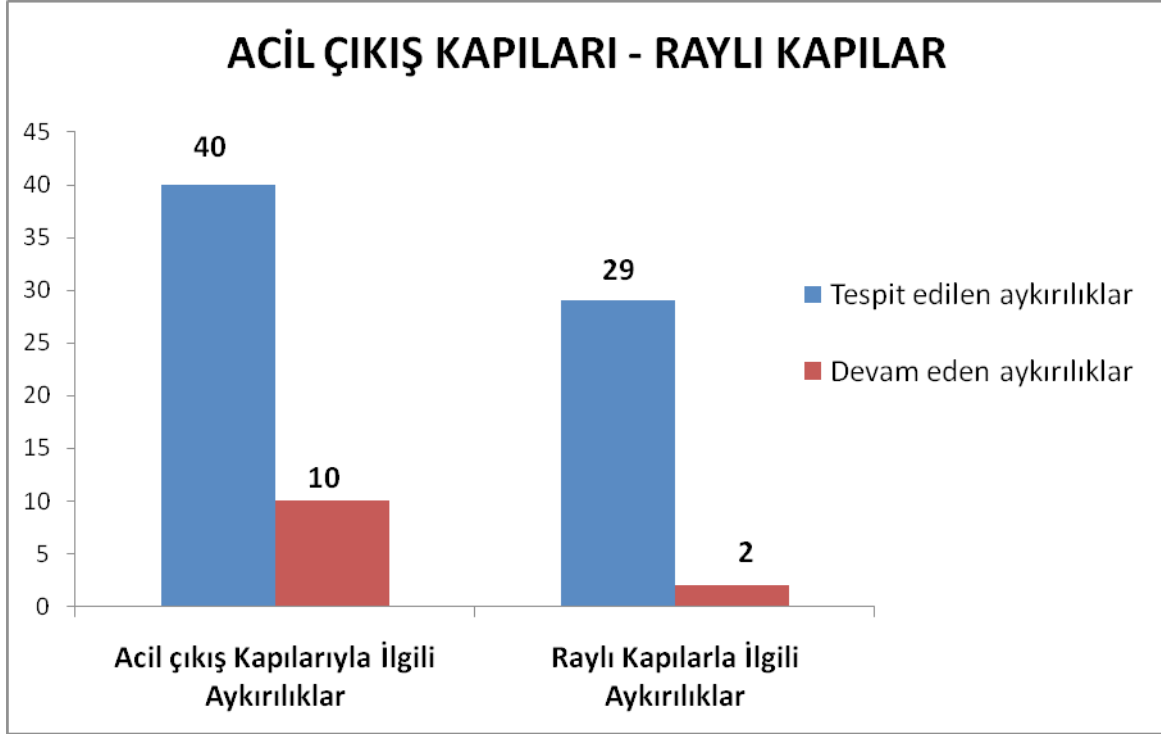
Diğer Aykırılıklar

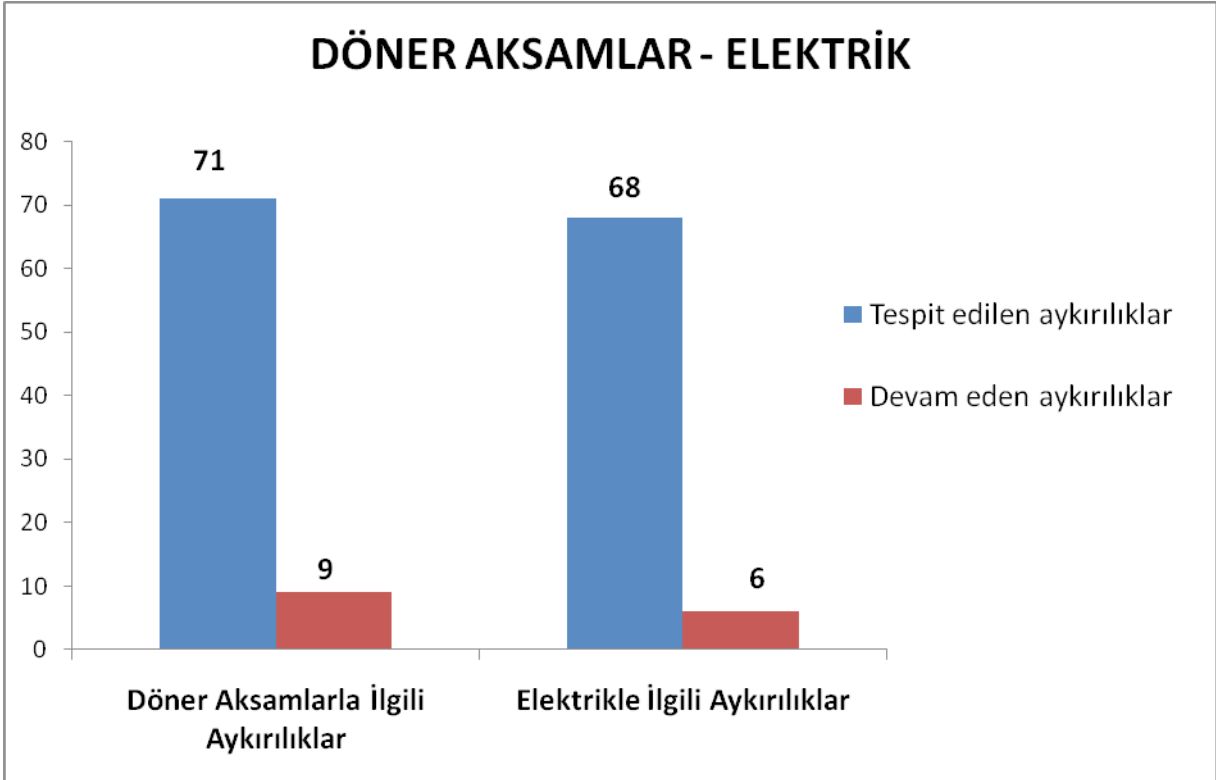
Şekil 3.3.4- İşyerlerinde risk değerlendirmesi ve çalışan temsilcisi hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

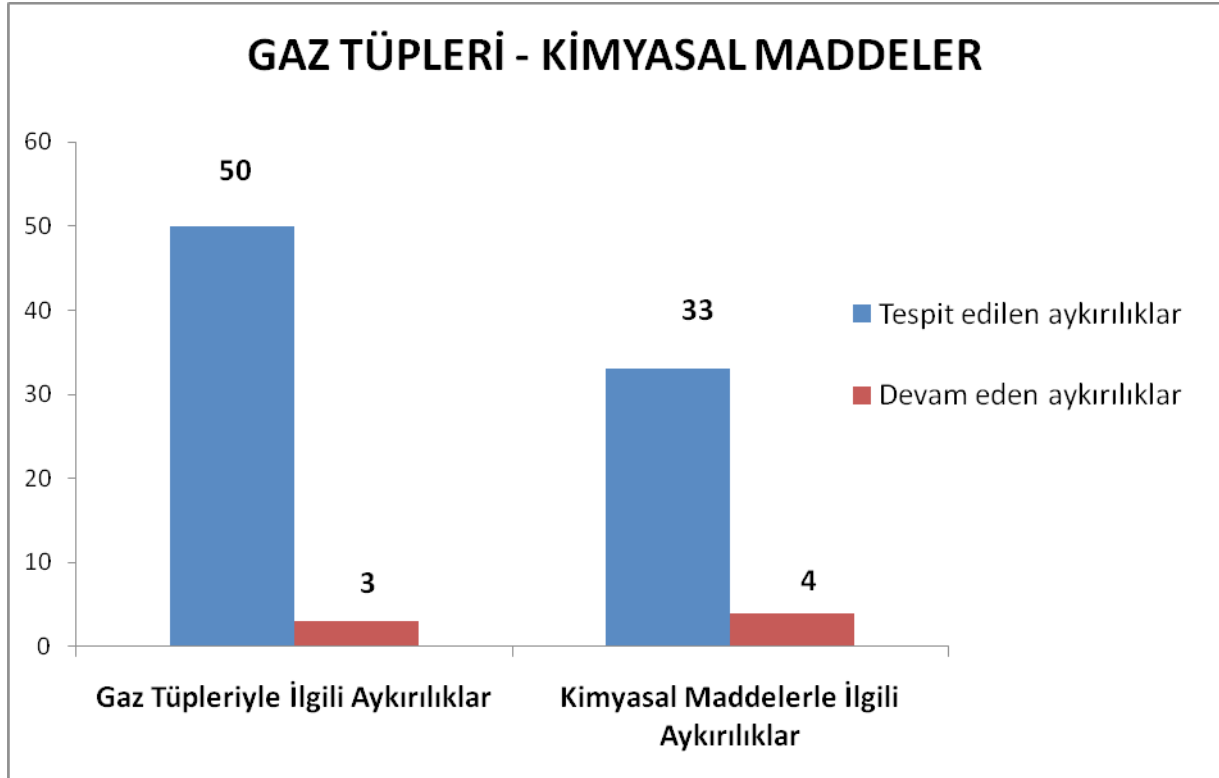
Şekil 3.3.5- İşyerlerinde vinçler ve kompresörler hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

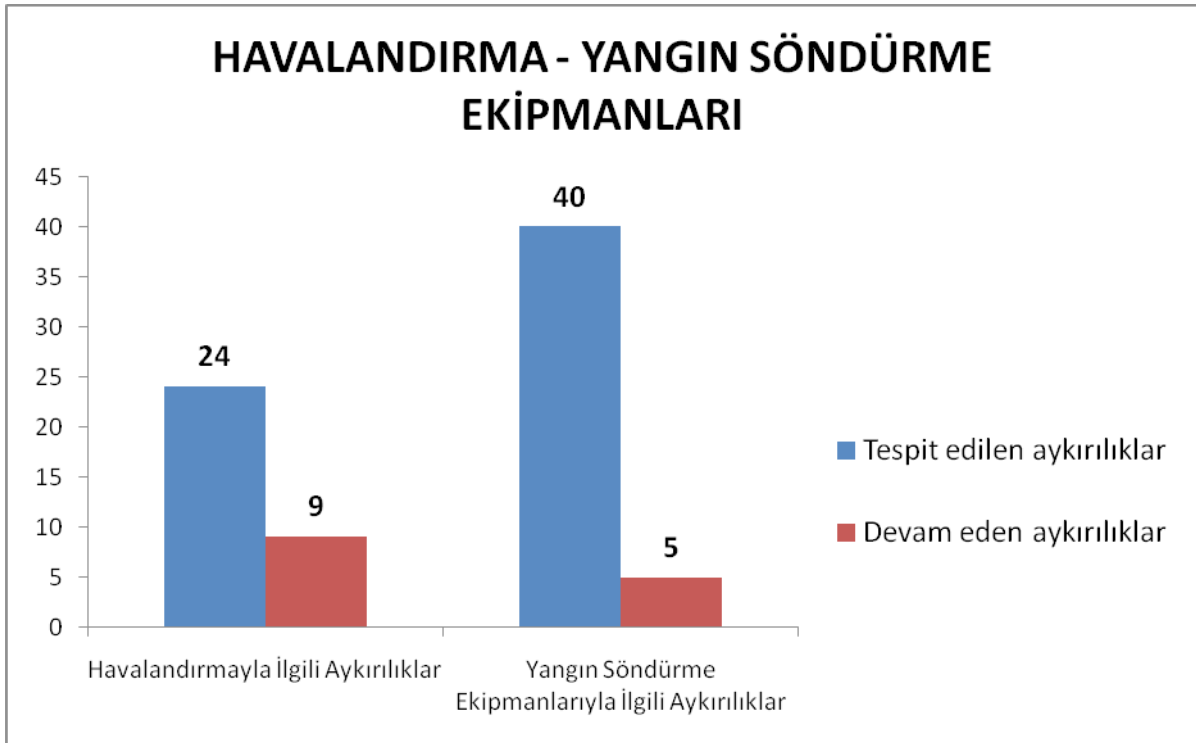
Şekil 3.3.6- İşyerlerinde acil çıkış kapıları ve raylı kapılar hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

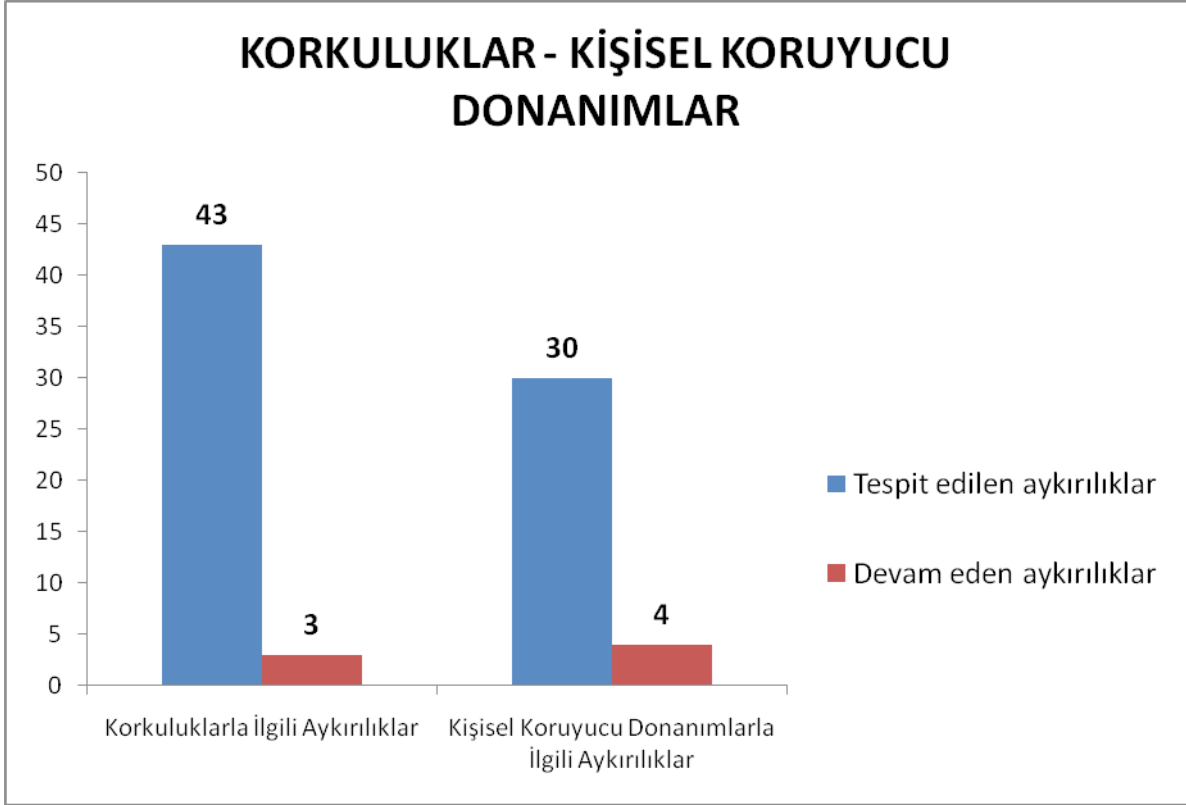
Şekil 3.3.7- İşyerlerinde döner aksamlar ve elektrik hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

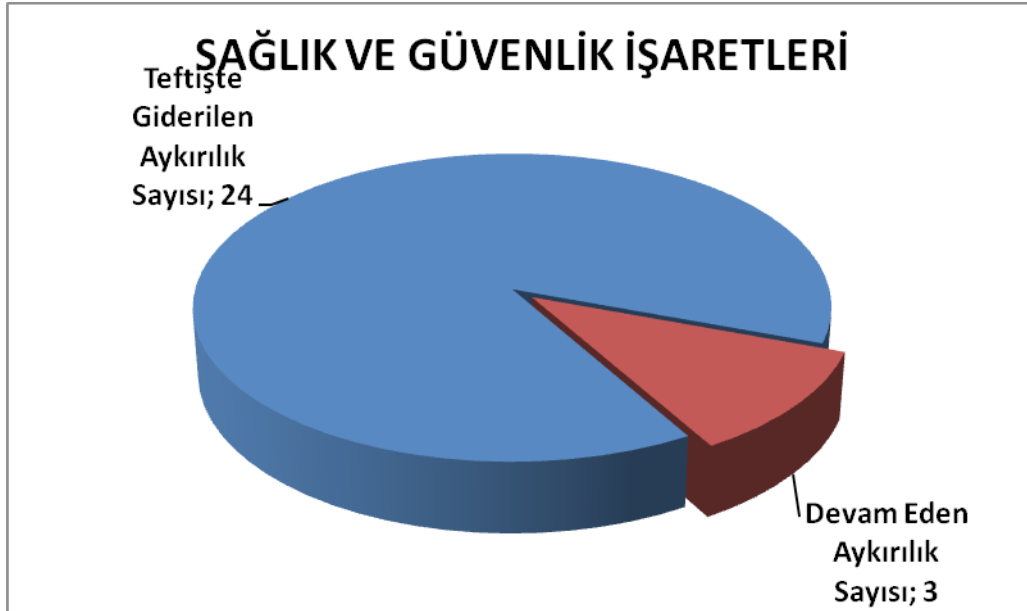
Şekil 3.3.8- İşyerlerinde gaz tüpleri ve kimyasal maddeler hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.9- İşyerlerinde havalandırma ve yangın söndürme ekipmanları hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

Şekil 3.3.10- İşyerlerinde korkuluklar ve kişisel koruyucu donanımlar hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

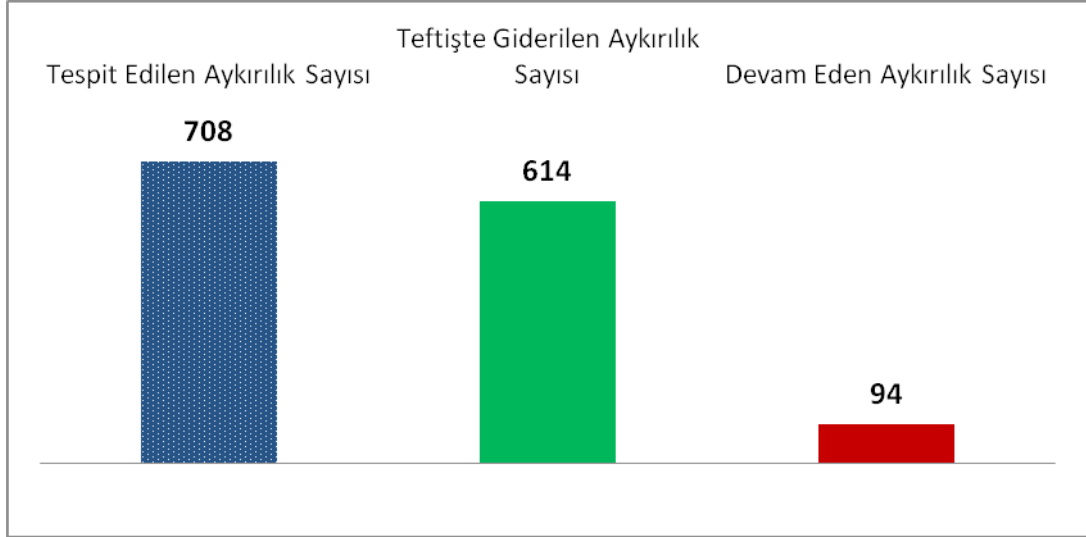

Şekil 3.3.11- İşyerlerinde sağlık ve güvenlik işaretleri hakkında tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderildiği işyerlerinin oranı

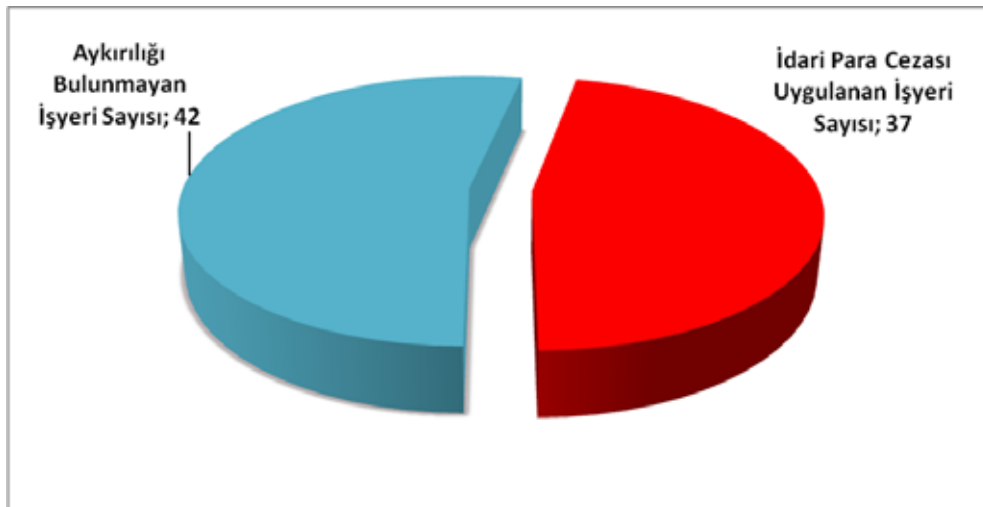
Toplam Mevzuata Aykırılık Sayısı

Yapılan teftişlerde bir işyerinde en çok tespit edilen madde sayısı 33 olup teftiş sırasında giderilen aykırılıklardan sonra en çok devam eden mevzuata aykırılık sayısı 13'e düşürülmüştür.

Teftişi yapılan 79 işyerinde teftişe başlanırken 708 madde mevzuata aykırılık tespit edilmiş, bunlardan 614 maddelik aykırılığın teftiş sırasında giderilmesi sağlanmış ve 37 işyerinde giderilmeyen 94 adet mevzuata aykırılık maddesi için idari para cezası uygulanmıştır.

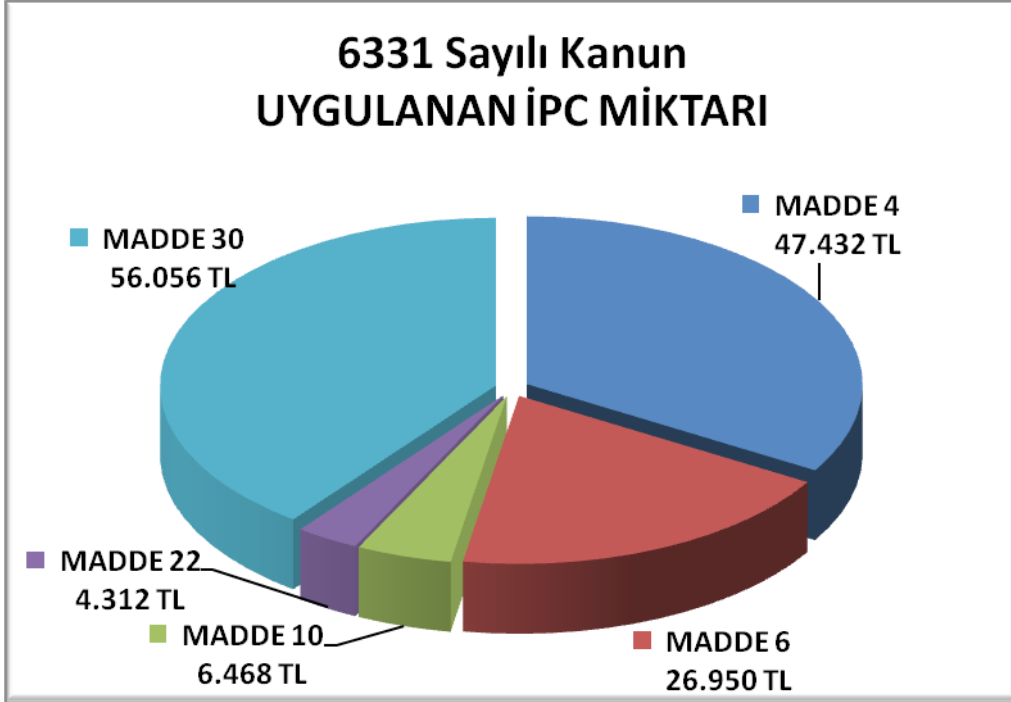
Şekil 3.3.12- Denetimi yapılan bütün işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar ve teftiş süresince giderilen aykırılıkların oranı

Şekil 3.3.13- Teftişler sonucu işyerlerinde idari para cezası uygulanma oranı

Teftiş Sonucu

Teftişi yapılan 79 işyerinden 42 işyerinde mevzuata aykırılıkların tamamının giderilmesi sağlanmış, mevzuata aykırılığı kısmen devam eden 37 işyerine toplam olarak 141.218 TL idari para cezası uygulanmıştır. Uygulanan idari para cezalarının 6331 sayılı kanunun hangi maddesine muhalefetten uygulandığı aşağıdaki grafikte belirtilmiştir.

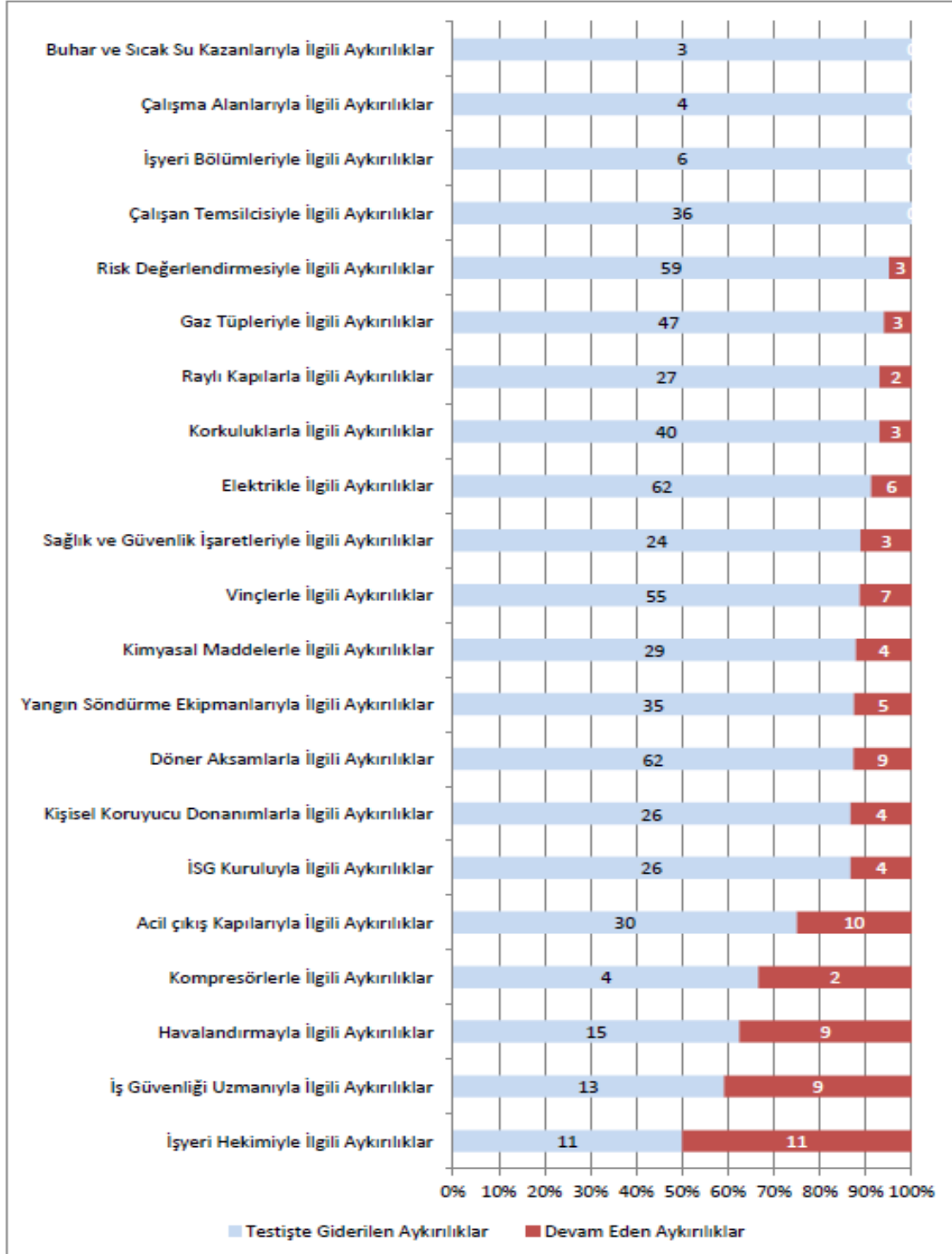
Şekil 3.3.14- İşyerlerinde uygulanan idari para cezalarının ilgili mevzuat maddelerine göre dağılımı

Kısaltmalar:

- Madde 4 : İşverenin Genel Yükümlülükleri
Madde 6 : İş Güvenliği Uzmanı / İşyeri Hekimi
Madde 10: Risk değerlendirmesi
Madde 22: İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu
Madde 30: İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmelikleri

Başarı Yüzdesi

Teftişte tespit edilip teftiş sırasında giderilen mevzuata aykırılıklar ile teftiş sonunda giderilmemiş olan mevzuata aykırılıklar aşağıdaki grafikte listelenmiştir. Bu grafikte her bir mevzuata aykırılığın kaç işyerinde tespit edilip teftiş sırasında giderildiği açık renkli şeritte, kaç işyerinde giderilmeden devam ettiği ise koyu renkli şeritte sayı olarak belirtilmiş, ayrıca her aykırılık için başarı yüzdesi en alt satırda belirtilmiştir.

Şekil 3.3.15- Teftişte tespit edilip teftiş sırasında giderilen mevzuata aykırılıklar ile teftiş sonunda giderilmemiş olan mevzuata aykırılıklar

4.BÖLÜM

MEVZUATA AYKIRILIKLAR

4. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR

Risk Değerlendirmesi

- Risk değerlendirmesiyle ilgili aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 62
- Teftiş sırasında giderilen: 59
- Aykırılığı devam eden: 3

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Belirli risklerden etkilenecek çalışanların durumu.
- b) Kullanılacak iş ekipmanı ile kimyasal madde ve müstahzarların seçimi.
- c) İşyerinin tertip ve düzeni.
- ç) Genç, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren gruplar ile kadın çalışanların durumu. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:10/1)

Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi ekibi aşağıdakilerden oluşur.

- a) İşveren veya işveren vekili.
- b) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.
- c) İşyerindeki çalışan temsilcileri.
- ç) İşyerindeki destek elemanları.
- d) İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde:6/1)

Risk değerlendirmesi asgarî aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümanite edilir.

- a) İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.
- b) Gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri.
- c) Gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi.
- ç) Risk değerlendirmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa her birinin adı.
- d) Belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler.
- e) Tespit edilen riskler.
- f) Risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler.
- g) Tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları.
- ğ) Düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi.

Risk değerlendirmesi dokümanının sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve işyerinde saklanır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde:11)

Yapılmış olan risk değerlendirmesi; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işyerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenir. Aşağıda belirtilen durumlarda ortaya çıkabilecek yeni risklerin, işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilenir.

- a) İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması.
- b) İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi.
- c) Üretim yönteminde değişiklikler olması.
- ç) İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi.
- d) Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması.
- e) Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi.
- f) İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği Madde:12)

Buhar / Sıcak su kazanlarının kontrol belgesi

- Kontrol belgesinin olmadığı tespit edilen işyeri sayısı: 3
- Teftiş sırasında giderilen:3
- Aykırılığı devam eden: 0

(1) İşyerinde kullanılan iş ekipmanının kontrolü ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur.

a) İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanının kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanının, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir.

b) İşverence, arızaya sebep olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanının;

1) Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması,

2) Çalışma şeklinde değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanının uzun süre kullanılmaması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce gerekli kontrollerin yapılması, sağlanır.

c) Kontrol sonuçları kayıt altına alınır ve yetkililer her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanır.

(2) İş ekipmanı işletme dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulur.

(3) Hangi tür iş ekipmanının kontrole tabi tutulacağı, bu kontrollerin hangi sıklıkla ve hangi şartlar altında yapılacağı ile kontrol sonucu düzenlenecek belgelerle ilgili usul ve esaslar EK-III'te belirtilmiştir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7)

İşyeri hekimi / İş güvenliği uzmanı

- İşyerinde işyeri hekimi ile ilgili aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 22
- Teftiş sırasında giderilen:11
- Aykırılığı devam eden: 11
- İşyerinde iş güvenliği uzmanı ile ilgili aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 22
- Teftiş sırasında giderilen:13
- Aykırılığı devam eden: 9

(1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir. Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet olarak yerine getirebilir. Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.

b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.

c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlar.

ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:6/1)

Sözleşme veya görevlendirilmeleri Genel Müdürlükçe onaylanmayan işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki görevlerine başlatılamaz ve yetkilerini kullanamazlar.

Bu konuda düzenleme yapmaya Genel Müdürlük yetkilidir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği Madde:14/6)

İş sağlığı ve güvenliği kurulu

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı:30
- Teftiş sırasında giderilen:26
- Aykırılığı devam eden: 4

Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygular. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:22/1)

Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur. İşveren, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygular.

(1) Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- a) İşveren veya işveren vekili,
- b) İş güvenliği uzmanı,
- c) İşyeri hekimi,
- ç) İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
- d) Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
- e) Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
- f) Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.

(2) Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, kurulun sekreteri ise iş güvenliği uzmanıdır. İş güvenliği uzmanının tam zamanlı çalışma zorunluluğu olmayan işyerlerinde ise kurul sekretaryası; insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi tarafından yürütülür.

(3) Bu maddenin birinci fıkrasının (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde gösterilen üyeler işveren veya işveren vekili tarafından atanırlar.

(4) Birden fazla iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin bulunduğu işyerlerinde işveren tarafından görevlendirme yapılır. İş güvenliği uzmanının görevlendirilmesinde o işyerinin tehlike sınıfına uygun uzmanlar arasından birisi görevlendirilir.

(5) Bu maddenin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen üye o işyerindeki formen, ustabaşı veya ustaların yarısından fazlasının katılacağı toplantıda açık oyla seçilir. Seçimle belirlenememesi halinde işveren tarafından atanır.

(6) Bu maddenin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde sözü geçen kurul üyelerinin aynı usullerle yedekleri seçilir.

(7) 4 üncü maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendine göre kurulacak kurullarda üyeler ve kurul sekreteri asıl işveren ve alt işveren tarafından ortak kararla atanır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik Madde:6)

Kurullar ayda en az bir kere toplanır. Ancak kurul, işyerinin tehlike sınıfını dikkate alarak, tehlikeli işyerlerinde bu sürenin iki ay, az tehlikeli işyerlerinde ise üç ay olarak belirlenmesine karar verebilir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik Madde:9/1)

Çalışan Temsilcisi

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 36
- Teftiş sırasında giderilen:36
- Aykırılığı devam eden: 0

İşveren; işyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçimle belirlenmediği durumda atama yoluyla, aşağıda belirtilen sayılarda çalışan temsilcisini görevlendirir:

- a) İki ile elli arasında çalışanı bulunan işyerlerinde bir.
- b) Ellibir ile yüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde iki.
- c) Yüzbir ile beşyüz arasında çalışanı bulunan işyerlerinde üç.

- ç) Beşyüzbir ile bin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde dört.
d) Binbir ile ikibin arasında çalışanı bulunan işyerlerinde beş.
e) İkibinbir ve üzeri çalışanı bulunan işyerlerinde altı.
(İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:20/1)

Vinçler

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 62
- Teftiş sırasında giderilen:55
- Aykırılığı devam eden: 7

İşyerinde kullanılan iş ekipmanının kontrolü ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur.

a) İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir.

b) İşverence, arızaya sebep olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanının;

1) Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması,

2) Çalışma şeklinde değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanın uzun süre kullanılmaması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce gerekli kontrollerin yapılması,sağlanır.

c) Kontrol sonuçları kayıt altına alınır ve yetkililer her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanır.

(2) İş ekipmanı işletme dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulur.

Standartlarda aksi belirtilmediği sürece, kaldırma ve iletme ekipmanları, beyan edilen yükün en az 1,25 katını, etkili ve güvenli bir şekilde kaldıracak ve askıda tutabilecek güçte olur ve bunların bu yüke dayanıklı ve yeterli yük frenleri bulunur.

Kaldırma ve iletme ekipmanlarının periyodik kontrolleri, makine mühendisleri ve makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7, Ek-III Madde:2.2)

Bütün iş ekipmanlarında, ekipmanı tümüyle ve güvenli bir şekilde durdurabilecek bir sistem bulunur. Her bir çalışma yerinde, tehlikenin durumuna göre, iş ekipmanının tamamını veya bir kısmını durdurabilecek ve bu ekipmanın güvenli bir durumda kalmasını sağlayacak kumanda sistemi bulunur. İş ekipmanlarının durdurma sistemleri, çalıştırma sistemlerine göre öncelikli olması gerekir. İş ekipmanı veya tehlikeli kısımları durdurulduğunda, bunları harekete geçiren enerji de kesilecek özelliğe sahip olur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.3)

Çalışma alanları kesişen iki veya daha fazla kaldırma aracı ile kılavuzsuz yüklerin kaldırıldığı bir alanda, yüklerin ve kaldırma araçlarının elemanlarının çarpışmaması için gerekli önlemler alınır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:3.2.1)

Yüklerin kaldırılması için kullanılan makinelerde, kaldırılacak maksimum yük açıkça görünecek şekilde işaretlenir, makinenin değişik şekillerde kullanımında da maksimum yükü gösteren levhalar veya işaretler bulunur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:3.2.2)

Sabit olarak kurulacak iş ekipmanı, yükün;

- a) Çalışanlara çarpması,
- b) Tehlikeli bir şekilde sürüklenmesi veya düşmesi,
- c) İstem dışı kurtulması, riskini azaltacak şekilde tesis edilir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:3.2.3)

Kompresörler

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı:6
- Teftiş sırasında giderilen:4
- Aykırılığı devam eden: 2

(1) İşyerinde kullanılan iş ekipmanının kontrolü ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur.

a) İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından kontrolü yapılır, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenir.

b) İşverence, arızaya sebep olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanının;

1) Periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce periyodik kontrollerinin yapılması,

2) Çalışma şeklinde değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanın uzun süre kullanılmaması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce gerekli kontrollerin yapılması, sağlanır.

c) Kontrol sonuçları kayıt altına alınır ve yetkililer her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanır.

(2) İş ekipmanı işletme dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulur.

(3) Hangi tür iş ekipmanının kontrole tabi tutulacağı, bu kontrollerin hangi sıklıkla ve hangi şartlar altında yapılacağı ile kontrol sonucu düzenlenecek belgelerle ilgili usul ve esaslar EK-III'te belirtilmiştir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7)

Seyyar platformlar

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 7
- Teftiş sırasında giderilen:7
- Aykırılığı devam eden: 0

Çalışanların sağlığı ve güvenliği açısından gerekiyorsa, iş ekipmanı ve parçaları uygun yöntemlerle sabitlenir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.6)

İşyerinin bölümleri

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 6
- Teftiş sırasında giderilen:6
- Aykırılığı devam eden: 0

İşyerinde yapılan işin niteliği ve çalışanların yaptıkları iş dikkate alınarak işyeri uygun şekilde bölümlere ayrılacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:9.1)

İşçinin çalışma alanı

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 4
- Teftiş sırasında giderilen:4
- Aykırılığı devam eden: 0

İşçinin işini yaptığı yerde rahat hareket edebilmesi için yeterli serbest alan bulunacaktır. İşin özelliği nedeniyle bu mümkün değilse çalışma yerinin yanında serbest hareket edeceği alan olacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:15.2)

Preslerde pedal koruyucusu

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 21
- Teftiş sırasında giderilen:20
- Aykırılığı devam eden: 1

Kumanda cihazları zorunlu haller dışında, tehlikeli bölgenin dışına yerleştirilir ve bunların kullanımı ek bir tehlike oluşturmaz. Kumanda cihazları, istem dışı hareketlerde tehlikeye neden olmaması gerekir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.1.2)

Raylı kapılar

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 29
- Teftiş sırasında giderilen:27
- Aykırılığı devam eden: 2

Raylı kapılarda raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyecek güvenlik sistemi bulunacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:11/5)

İş ekipmanlarındaki döner aksamlar

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 71
- Teftiş sırasında giderilen:62
- Aykırılığı devam eden: 9

(1) İşveren, işyerinde kullanılacak iş ekipmanının yapılacak işe uygun olması ve bu ekipmanın çalışanlara sağlık ve güvenlik yönünden zarar vermemesi için gerekli tüm tedbirleri alır.

(2) İşveren:

a) İş ekipmanını seçerken işyerindeki özel çalışma şartlarını, sağlık ve güvenlik yönünden tehlikeleri göz önünde bulundurarak, bu ekipmanın kullanımının ek bir tehlike oluşturmamasına dikkat eder.

b) İş ekipmanının, çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tamamen tehlikesiz olmasını sağlayamıyorsa, kabul edilebilir risk seviyesine indirecek uygun önlemleri alır.

(İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:5)

Parça fırlaması veya düşmesi riski taşıyan iş ekipmanları, bu riskleri ortadan kaldırmaya uygun güvenlik tertibatı ile donatılır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.5)

Çalışanların sağlık ve güvenliği açısından önemli bir tehlike oluşturabilecek, iş ekipmanının parçalarının kırılması, kopması veya dağılması riskine karşı uygun koruma önlemleri alınır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.7)

İş ekipmanının hareketli parçalarıyla mekanik temas riskinin kazaya yol açabileceği hallerde; iş ekipmanı, tehlikeli bölgeye ulaşmayı önleyecek veya bu bölgeye ulaşılmadan önce hareketli parçaların durdurulmasını sağlayacak uygun koruyucular veya koruma donanımı ile donatılır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.8)

Elektrik

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 68
- Teftiş sırasında giderilen:62
- Aykırılığı devam eden: 6

İşyerinde kullanılan iş ekipmanının periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişilerce (elektrik mühendisleri, elektrik tekniker veya yüksek teknikerleri) periyodik kontrollerinin yapılması sağlanır.

Kontrol sonucunda düzenlenecek raporda; Genel bilgiler, İş ekipmanına ait teknik özellikler, Periyodik kontrol metodu (İlgili standart numarası ve adı, periyodik kontrol esnasında kullanılan ekipmanların özellikleri ve diğer bilgiler), Tespit ve değerlendirme, Test, deney ve muayene, İkaz ve öneriler, Sonuç ve kanaat ile Onay bölümleri bulunur. Yukarıdaki bilgilerin veya yetkili kişinin imzasının bulunmadığı raporlar geçersizdir.

Hazırlanacak raporda; topraklayıcıların yerleri, çeşitleri, boyutları, topraklama için kullanılan malzemeler, gömülme derinlikleri, topraklayıcıların düzenlenme biçimleri, topraklama iletkenlerinin cinsi,

topraklama iletkenlerinin bağlantılarına ilişkin detaylar, ölçmelerin yapılabileceği ayırma noktaları, başka topraklayıcılar ile bağlantı yerleri, topraklamalara ilişkin direnç değerleri, dokunma gerilimleri, topraklamanın yapıldığı tarih, ölçmeyi yapan kişinin (Adı soyadı, Ünvanı, Oda kayıt novb) gösterilmelidir.

Topraklama tesislerinin muayene, ölçme ve denetleme periyotları; Sanayi tesisleri ve ticaret merkezleri için bir yılı, sabit olmayan ve yer değiştirebilen işletme elemanları için 6 ayı aşamaz. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde:7 Ek-III Madde:2.3, Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği Ek-P)

Bütün iş ekipmanları, çalışanların doğrudan veya dolaylı olarak elektrikle temas riskinden korunmasına uygun olur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2/19)

Elektrik tesisatı yangın veya patlama tehlikesi yaratmayacak şekilde projelendirilip tesis edilecek ve çalışanlar doğrudan veya dolaylı temas sonucu kaza riskine karşı korunacaktır.

Tesisatın projelendirilmesi, kurulması, malzemesinin ve koruyucu cihazların seçimi, kullanılacak voltaja ve ortam şartlarına uygun olacak, yürürlükteki mevzuatta belirtilen yetkili kişiler tarafından işletilecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:3)

Kimyasal maddeler

Aykırlık tespit edilen işyeri sayısı: 33

Teftiş sırasında giderilen:29

Aykırlığı devam eden: 4

Bütün iş ekipmanları, ekipmanın aşırı ısınması veya yanmasına veya ekipmandan gaz, toz, sıvı, buhar veya üretilen, kullanılan veya depolanan diğer maddelerin yayılması riskine karşı çalışanların korunmasına uygun olur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2/17)

İşveren, kimyasal maddelerle çalışmalarda, işçilerin bu maddelere maruziyetini önlemek, bunun mümkün olmadığı hallerde en aza indirmek ve tehlikelerinden korumak için gerekli tüm önlemleri almakla yükümlüdür. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Madde:5)

Üretim alanında yapılan iş için gerekli olan miktardan fazla tehlikeli kimyasal madde bulundurulmayacaktır.(İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Madde:7/b-6)

İşveren kaza halinde ve acil durumlarda, olayın etkilerini azaltacak tüm önlemleri derhal alacak ve işçileri durumdan haberdar edecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Madde:9)

Tehlikeli kimyasal madde bulunan bölümler, kaplar, boru tesisatı ve benzeri tesisat ilgili mevzuata uygun olarak ve içindeki maddeyi ve tehlikelerini açıkça belirtecek şekilde etiketlenecek veya işaretlenecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Madde:10/b)

Gaz tüpleri

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 50
- Teftiş sırasında giderilen:47
- Aykırılığı devam eden: 3

Patlama riskini en aza indirmek ve olası bir patlamada, patlamayı kontrol altına almak, işyerine ve iş ekipmanlarına yayılmasını en aza indirebilmek için; işyerleri, iş ekipmanları ve bunlarla bağlantılı tüm cihazların tasarımı, inşası, montajı ve yerleştirilmesi, bakım, onarım ve işletilmesinde gerekli tüm önlemler alınır. Her bakım ve onarım sonrasında tesisin, ekipmanların veya koruyucu sistemlerin Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemlerle İlgili Yönetmeliğe (94/9/AT) uygunluğunun devam edip etmediği, bağlantılarının ve montajlarının durumu kontrol edilir. İşyerlerinde patlamanın fiziksel tesirlerinden çalışanların etkilenme riskini en aza indirmek için uygun önlemler alınır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik Ek-II Madde:2.5)

Bütün iş ekipmanları, ekipmanda üretilen, kullanılan veya depolanan maddelerin veya ekipmanın patlama riskini önleyecek özellikte olur. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2/18)

Havalandırma

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 24
- Teftiş sırasında giderilen:15
- Aykırılığı devam eden: 9

Kapalı işyerlerinde çalışma şekline ve çalışanların yaptıkları işe göre, ihtiyaç duyacakları yeterli temiz hava bulunması sağlanacaktır.

Cebri havalandırma sistemi kullanıldığında sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanacaktır.

Havalandırma sisteminin çalışmaması, çalışanların sağlığı yönünden tehlikeli ise arızayı bildiren uyarı sistemi bulunacaktır.

Suni havalandırma sistemlerinde hava akımı, çalışanları rahatsız etmeyecek şekilde olacaktır.

Çalışma ortamı havasını kirleterek çalışanların sağlığına zarar verebilecek artık ve pislikler derhal dışarı atılacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:6)

Acil çıkış kapıları

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 40
- Teftiş sırasında giderilen:30
- Aykırılığı devam eden: 10

Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılacak ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmayacaktır.

CSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Herhangi bir tehlike durumunda, tüm çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmeleri mümkün olacaktır.

Acil çıkış yolları ve kapılarının sayısı, boyutları ve yerleri yapılan işin niteliğine, işyerinin büyüklüğüne ve çalışanların sayısına uygun olacaktır.

Acil çıkış kapıları dışarıya doğru açılacaktır.

Acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmayacaktır.

Acil çıkış kapıları, acil durumlarda çalışanların hemen ve kolayca açabilecekleri şekilde olacaktır.

Acil çıkış yolları ve kapıları 23/12/2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenmiş olacaktır. İşaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır.

Acil çıkış kapıları kilitli veya bağlı olmayacaktır.

Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmayacaktır.

Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulunacaktır.

(İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:4)

Yangın söndürme ekipmanları

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 40
- Teftiş sırasında giderilen:35
- Aykırılığı devam eden: 5

İşyerinin büyüklüğüne, yapılan işin özelliğine, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve çalışanların sayısına göre işyerinde etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile gerektiğinde yangın dedektörleri ve alarm sistemleri bulunacaktır.

Yangın söndürme ekipmanı kolay kullanılabilir olacak, görünür ve kolay erişilir yerlere konulacak, önlerinde engel bulunmayacaktır.

Yangın söndürme ekipmanı ve bulunduğu yerler Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenecek, işaretler uygun yerlere konulacak ve kalıcı olacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:5)

Kayma ve düşme

- Aykırılık tespit edilen işyeri sayısı: 43
- Teftiş sırasında giderilen:40
- Aykırılığı devam eden: 3

Seçilen iş ekipmanının türüne bağlı olarak iş ekipmanının yapısında bulunan riskleri minimuma indirmek için uygun önlemler belirlenir. Eğer gerekiyorsa yüksekte düşmeyi önleyecek ve çalışanların

yaralanmasına da meydan vermeyecek şekilde uygun yapıda ve yeterli sağlamlıkta koruyucular yapılır. Düşmeleri önleyen toplu korumaya yönelik koruyucular ancak seyyar veya sabit merdiven başlarında kesintiye uğrayabilir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-II Madde:4.1.4)

Merdivenler, yükleme yerleri ve rampalar dahil bütün yollar, yaya ve araçların güvenli hareketlerini sağlayacak ve yakınlarında çalışanlara tehlike yaratmayacak şekil ve boyutlarda olacaktır.

Yapılan işin özelliği nedeniyle malzeme veya işçilerin düşme riski bulunan tehlikeli alanlara, görevli olmayan kişilerin girmesi uygun araç ve gereçlerle engellenecektir. Tehlikeli alanlara girme yetkisi olan kişilerin korunması için uygun önlemler alınacak, bu alanlar açıkça belirlenecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Ek-I Madde:12)

İşyerlerinde, taban döşeme ve kaplamaları sağlam, kuru ve mümkün olduğu kadar düz ve kaymaz bir şekilde olacak, tehlikeli eğimler, çukurlar ve engeller bulunmayacaktır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Ek-I Madde:9.1)

Yüksekteki geçici çalışma yerlerine ulaşmak için en uygun yol ve araçlar, geçişlerin sıklığı, söz konusu yerin yüksekliği ve kullanım süresi göz önüne alınarak belirlenir. Seçilen bu araçlar, yakın bir tehlike durumunda çalışanların tahliyesini de mümkün kılacak şekilde olur. Ulaşımında kullanılan yol, araç ve platformlar ile katlar veya ara geçitler arasındaki geçişlerde düşme riski ortadan kaldırılır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-II Madde:4.1.1.1)

Çalışanların üretim, bakım ve ayar işlemleri yapacakları yerlere güvenli bir şekilde ulaşabilmeleri ve orada güvenli bir şekilde çalışabilmeleri için uygun şartlar sağlanır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:30, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Ek-I Madde:2.16)

Kişisel korunma donanımı (KKD)

Aykırlık tespit edilen işyeri sayısı: 30

Teftiş sırasında giderilen:26

Aykırlığı devam eden: 4

Her işveren, Ek-III'de belirtilen işlerde ve benzeri işlerde, toplu koruma yöntemleri ile risklerin önlenemediği veya tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda, Ek-II'de belirtilen kişisel koruyucu donanımlardan işçilerin sağlık ve güvenlikleri için gerekli olanları Ek-I'de örneği verilen tabloya göre değerlendirecek ve işçilere verecektir.

İşveren, işçilerin kişisel koruyucu donanımları uygun şekilde kullanmaları için her türlü önlemi alacaktır. İşçiler de kendilerine verilen kişisel koruyucu donanımları aldıkları eğitime ve talimata uygun olarak kullanmakla yükümlüdür. İşçiler kişisel koruyucu donanımda gördükleri herhangi bir arıza veya eksikliği işverene bildirecektir. İşçilere verilen kişisel koruyucu donanımlar her zaman etkili şekilde çalışır durumda olacak, temizlik ve bakımı yapılacak ve gerektiğinde yenileri ile değiştirilecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik Madde:8)

Sağlık ve Güvenlik İşaretleri

- Aykırlık tespit edilen işyeri sayısı: 27
- Teftiş sırasında giderilen:24
- Aykırlığı devam eden: 3

Engellere çarpma, düşme ya da nesnelerin düşme tehlikesinin bulunduğu yerler, işletme tesisleri içinde işçilerin çalışmaları esnasında dolaştıkları bölgelerde, birbirini takip eden sarı ve siyah ya da kırmızı ve beyaz renk şeritleriyle işaretlenecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği Ek-V Madde:1.1)

Çalışma yerlerinin kullanım biçimi ve ekipmanlar, işçilerin korunmasını gerektiriyorsa; araç trafiğine açık yollar, zemin rengi de dikkate alınarak, açıkça seçilebilir şekilde, sarı ya da beyaz renkli sürekli şeritlerle belirtilecektir.

Şeritler; araçlar ile araçlara yakın bulunabilecek nesnelere arasında ve araçlarla yayalar arasında, emniyetli bir mesafeyi belirtecek şekilde çizilecektir.

Tesislerin açık alanlardaki sürekli trafiğin olduğu yollar, uygun bariyerler ve kaldırımlar yoksa, uygulanabilir olduğu ölçüde, yukarıda belirtildiği şekilde işaretlenecektir. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği Ek-V Madde:2)

İşveren, işyerinde; çalışma yöntemleri, iş organizasyonu ve toplu korunma önlemleriyle işyerindeki risklerin giderilemediği veya yeterince azaltılamadığı durumlarda, güvenlik ve sağlık işaretlerini bulundurmak ve uygun şekilde kullanmak zorundadır. (İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Madde:4/1-a, Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği Madde:5)

5.BÖLÜM

Sonuç

5.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler

5.1.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri

5.1.2 Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları

5.2 Teftişin Sonuçları İle İlgili Genel Değerlendirme

Ek-I. Payas Organize Sanayi Bölgesi Bölge Müdürlüğünde yapılan bilgilendirme toplantısı

Ek-II. Teftişlerden elde edilen ve işyerlerinde teftiş öncesi ve sonrası durumu yansıtan fotoğraflar

5. BÖLÜM: SONUÇ

5.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler

5.1.1 Giderilemeyen Mevzuat İhlalleri

Teftişi yapılan 79 işyerinden 42'sinde muhtelif sayıda mevzuata aykırılığa rastlanılmıştır. Bu işyerlerinden 11 işyerinde işyeri hekimiyle ilgili aykırılıklar, 9 işyerinde iş güvenliği uzmanıyla ilgili aykırılıklar, 9 işyerinde havalandırma ile ilgili aykırılıklar, 2 işyerinde kompresörlerle ilgili aykırılıklar, 10 işyerinde acil çıkış kapılarıyla ilgili aykırılıklar, 4 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği kuruluyla ilgili aykırılıklar, 4 işyerinde kişisel koruyucu donanımlarla ilgili aykırılıklar, 9 işyerinde döner aksamlarla ilgili aykırılıklar, 5 işyerinde yangın söndürme ekipmanlarıyla ilgili aykırılıklar, 4 işyerinde kimyasal maddelerle ilgili aykırılıklar, 7 işyerinde vinçlerle ilgili aykırılıklar, 3 işyerinde sağlık ve güvenlik işaretleriyle ilgili aykırılıklar, 6 işyerinde elektrikle ilgili aykırılıklar, 6 işyerinde korkuluklarla ilgili aykırılıklar, 2 işyerinde raylı kapılarla ilgili aykırılıklar, 3 işyerinde gaz tüpleriyle ilgili aykırılıklar ve 3 işyerinde risk değerlendirmesiyle ilgili aykırılıkların giderilmediği tespit edilmiştir.

Giderilmeyen bu aykırılıklar, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yeni yönetmeliklerde yer almayan hususlar ile ilgili 4'üncü, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimiyle ilgili 6'ncı, risk değerlendirilmesiyle ilgili 10'uncu, iş sağlığı ve güvenliği kuruluyla ilgili 22'nci ve yeni yönetmeliklerde yer alan hususlarla ilgili 30 uncu maddelerinin ihlali sayılan maddelerdir.

Teftiş sırasında tespit edilen hususlardan işyeri hekimiyle ilgili hususların %50, iş güvenliği uzmanı ile ilgili hususların %40, havalandırma ile ilgili aykırılıkların %37 ve acil çıkış kapıları ile ilgili aykırılıkların %25 oranında giderilmediği tespit edilmiştir.

5.1.2 Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları

Teftişi yapılan 79 işyerinde tespit edilen 708 adet mevzuata aykırılıktan 614'ünün teftiş sırasında giderilmesi sağlanmış, ancak mevzuata aykırılığı devam eden 37 işyerindeki 94 adet mevzuata aykırılık için toplam olarak 141.218 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Yapılan teftişte mevzuata aykırılığı devam eden 37 işyerine 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun yeni yönetmeliklerde yer almayan hususlarla ilgili 4'üncü maddesine muhalefetten 47.432 TL, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimiyle ilgili 6'ncı maddesine muhalefetten 26.950 TL, risk değerlendirmesiyle ilgili 10'uncu maddesine muhalefetten 6.468 TL, iş sağlığı ve güvenliği kuruluyla ilgili 22'nci maddesine muhalefetten 4.312 TL ve yeni yönetmeliklerde yer alan hususlarla ilgili 30 uncu maddesine muhalefette 56.056 TL idari para cezası uygulanmıştır.

5.2 Teftişin Sonuçları ile İlgili Genel Değerlendirme

Programlı teftişlerde uygulanan teftiş sistemi ile mevzuata aykırılığı tespit edilen işyerlerinde hemen tutanak tutulmaması, işverene aykırılıklarını gidermesi için teftişe 5-10 gün ara verilmesi, teftişi yapılan diğer işyerlerinde de aynı aykırılıkların sorgulanması olumlu sonuçlar vermiş, işverende önceden var olan "beni cezalandırmaya geldiler" yargısının yıkılmasını sağlamıştır.

Çalışanlar açısından bakıldığında da teftiş başlangıcında müfettişe bakış açısı ile teftiş sonrasındaki bakış açısı değişmiş, bir hafta sonra işyerindeki iyileştirmeleri görmeleri karşısında çalışanlar hayranlıklarını ifade etmişlerdir.

Ek-I. Payas Organize Sanayi Bölgesi Bölge Müdürlüğünde yapılan bilgilendirme toplantısı

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Ek-II. Teftişlerden elde edilen ve işyerlerinde teftiş öncesi ve sonrası durumu yansıtan fotoğraflar

Öncesi

Sonrası

Öncesi

Sonrası

Öncesi

Sonrası

Öncesi

Sonrası

